

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Η' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1959 | ΑΡΙΘ. 20

Η ΑΧΙΛΛΕΙΟΣ ΠΤΕΡΝΑ ΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ

Εἰς τὴν Χριστιανικὴν κλίμακα τῶν ἀρετῶν σπονδαιοτάτην θέσω κατέχει ἡ ἀρετὴ τῆς ἀγνότητος καὶ σωφροσύνης. Ἐπὶ τῆς ἠθικῆς καθαρότητος, ὡς ἐπὶ ἀδαμαντίνης βάσεως στηρίζεται, δύναται τις εἰπεῖν, σύνολος ὁ Χριστιανικὸς ἠθικὸς χαρακτήρ. Ἐνεὶ τῆς ἀρετῆς τῆς ἀγνότητος δὲν δύναται νὰ νοηθῆ, κατὰ τὴν χριστιανικὴν ἐκδοχὴν, ἄρτιος ἠθικὸς χαρακτήρ.

Προκειμένου περὶ τοῦ λειτουργοῦ τοῦ ὑψίστου, εἰδικῶς τὸ ζήτημα τῆς ἠθικῆς καθαρότητος προσλαμβάνει ὄλως ἰδιαίονσαν σημασίαν, διότι συνδέεται ἀναποσπαστῶς πρὸς τὴν ἱερατικὴν αὐτοῦ ὑπόστασιν.

Περὶ τούτου αἱ παροῦσαι γραμμαί.

Ἡ ἐκ μέρους τοῦ ἀνθρώπου καταπάτησις τῆς ἐντολῆς τῆς ἠθικῆς καθαρότητος ἀποτελεῖ σοβαροτάτην παράβασιν τοῦ θείου Νόμου, χαρακτηριζομένη ὑπὸ τῆς Ἁγ. Γραφῆς ὡς κατασπίλωσις Αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἀμόμου Σώματος τοῦ Κυρίου καὶ φθορὰ τοῦ ἐν ἡμῖν Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (Α' Κορινθ. κεφ. 6, στχ. 9,15 καὶ 19).

Ἡ σοβαρὰ αὕτη ἠθικὴ πτώσις τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι βεβαίως ἀνεπανόρθωτος, ὡς καὶ πᾶσα ἠθικὴ πτώσις, ἐφ' ὅσον οὗτος ἐν συναισθήσει βαθεῖα καὶ εἰλικρινεῖ μετανοία προσφύγη εἰς τὸ ἄπειρον Ἐλεος τῆς συγχωρούσης χάριτος τοῦ Κυρίου. Ἡ μετάνοια οὐ μόνον ἀποκαθιστᾷ τὰ πράγματα εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν θέσιν, ἀλλὰ πολλακίς ἀποτελεῖ τὴν ἀφειθηρίαν νέας καὶ ἀκμαιότερας πνευματικῆς ζωῆς καὶ διανοίγει τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν Χριστιανικὴν τελειότητα καὶ ἀγιότητα.

Πολλοὶ ἄγιοι τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξαν πρότερον ἁμαρτωλοὶ, οἵτινες καταλείψαντες ὀριστικῶς τὴν ὁδὸν τῆς ἁμαρτίας εἰσῆλθον διὰ τῆς μετανοίας εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἀνήχθησαν εἰς τὰ ὑπέροχα τῆς ἀγιότητος ὕψη.

Τὰ πράγματα ὁμως προκειμένου περὶ τοῦ λειτουργοῦ τοῦ ὑψίστου ἐν τῇ εἰδικῇ ταύτῃ περιπτώσει δὲν ἔχουν οὕτως. Ὁ Ἱερεὺς ἐν προκειμένῳ δὲν ὑφίσταται ἀπλῶς μίαν ἠθικὴν πτώσιν, θεραπευομένην διὰ τῆς μετανοίας, ἀλλὰ πτώσιν πλήττουσαν ἀνεπανορθώτως τὴν ἱερατικὴν αὐτοῦ ἐπόστασιν.

Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ὑφίστην ἀποδίδουσα σημασίαν εἰς τὸ θέμα τῆς ἀγνότητος τῶν λειτουργῶν της κλείει ἀπολότως τὴν θύραν τῆς εἰσόδου εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἱ. Κλήρου, εἰς πάντα ὅστις δὲν ἐτήρησε ἀκηλίδωτον τὸν λευκὸν τῆς ἀγνότητος χιτῶνα. Ἀποβάλλει δὲ τοῦ Ἱ. Βήματος πάντα κληρικὸν ὑποπεσόντα εἰς τὸ σοβαρὸν τοῦτο ἁμάρτημα.

Ἡ βαρυντάτη συνέπεια τῆς ἠθικῆς ταύτης πτώσεως τοῦ ἱερέως ἐκδηλοῦται καὶ ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν «τὰ κορυφῇ παρ' αὐτοῦ γενόμενα» δὲν ἐλέγχονται ὑπὸ τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας. Ὁ Ἱερεὺς ἐν προκειμένῳ, φεύγων τὸ φραγγέλιον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Δικαιοσύνης, ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ εἰς τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τολμᾷ νὰ ἴσταται πρὸ τοῦ Ἱ. Θεσιαστηρίου νὰ τελῇ γενικῶς πάντα τὰ τοῦ ἱερέως καθήκοντα καὶ νὰ ἐμφανίζεται πρὸ τοῦ Ποιμνίου του, ὡς καλὸς ποιμὴν κρούπων δι' ἀριστοτεχνικῆς Φαρισαϊκῆς ὑποκρισίας τὴν κρᾶζουσαν ἠθικὴν νόσον του. Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ λέγομεν ὅτι πεπτωκὼς ἱερεὺς εἶναι κατ' οὐσίαν ἄχρηστος, καίτοι δὲν ἀπεβλήθη τοῦ Ἱ. Βήματος.

Ἡ σφραγὶς τῆς ἀνεξαλείπτου ἱερωσύνης παραμένει βεβαίως ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ἱερέως τούτου καὶ ἡ ἀναξιοτήτης του δὲν θίγει ποσῶς τὴν ἐγκυρότητα τῶν ὑπ' αὐτοῦ τελουμένων Ἱ. Μυστηρίων, τὸ χάρισμα ὁμως τῆς Ἱερωσύνης ἀπώλεσε τὴν δύναμίν του διὰ τὸν ἱερέα τοῦτον. Παραμένει ὁ λειτουργὸς οὗτος τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἀπλοῦν τελεστικὸν ὄργανον, ἀλλὰ παθεῖ νὰ εἶναι κατ' οὐσίαν ἁγιαστής,

οὐχὶ ἐν μυστηριακῇ ἐννοίᾳ, ἀλλ' ἐν πνευματικῇ, καὶ πρὸ παντὸς παύει νὰ εἶναι γνήσιος ποιμὴν καὶ διδάσκαλος τῶν πιστῶν.

Εἰς τὸν ἀνάξιον ἱερέα, κατὰ ψυχολογικὸν λόγον, ἡ ἀντινομία καὶ ἡ ἀντίθεσις λόγων καὶ ἔργων ἐπιφέρει διχασμὸν καὶ διάσπασιν τῶν ψυχικῶν τῶν δυνάμεων. Κατὰ φυσικὴν καὶ λογικὴν τῶν πραγμάτων ἐννοίαν καὶ θέσιν δὲν δύναται οὗτος νὰ γίνῃ ὁ φορεὺς τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, ἐφ' ὅσον ἐν τῇ πράξει «τὴν πίστιν ἡρῆται» καὶ κατὰ τὸν προσφῶ πατερικὸν λόγον παρίσταται «ἄλλους ἰατρῶν ἐπιχειρῶν αὐτὸς ἔλκεσι βρῶν» (Π. 35, 416). Θεωρητικὴ τις καὶ ἄτονος πίστις, διατηρουμένη εἰς τὴν ψυχὴν του, ὡς ἀσθενὴς τις καὶ ἀλαμπῆς μὴ ἐσβεσμένος ἀνθραξ ὑπὸ τὴν πυκνὴν καὶ παχυλὴν τέφραν τῆς συντετριμμένης ἠθικῆς ὑποστάσεώς του δὲν δύναται ποσῶς νὰ μεταδώσῃ τὸ φῶς τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς.

Πολὸν περισσότερον ὁ τοιοῦτος ἱερεὺς δὲν δύναται νὰ γίνῃ κήρυξ τῆς ἐν Χριστῷ ἀναγεννήσεως, ἐφ' ὅσον οὗτος δὲν αἰσθάνεται ἐν ἑαυτῷ ἐνεργοῦσαν τὴν ἀγιάζουσαν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καὶ ἂν ἀκόμη ὑποτεθῇ ὅτι ὁ κληρικὸς οὗτος κατὰ τὰ ἄλλα εἶναι πεπροικισμένος ὑπὸ πολλῶν ἀρετῶν φυσικῶν καὶ ἐπικτήτων προσόντων καὶ δὴ ὅτι κέκτηται μὲν ἄρτιαν καὶ θεολογικὴν κατάρτισιν ὅχι τὴν συνήθη, πάντα τὰ πνευματικὰ ἐφόδια καὶ χαρίσματα ταῦτα, αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ πολύτιμα, δὲν δύναται ν' ἀναπληρώσῃ τὰ ἐλλείποντα ἐν προκειμένῳ οὐσιώδη ἠθικὰ στοιχεῖα τῆς ἱερατικῆς του ὄντοτης καὶ ἐκμηδενίζονται εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀναξίου ἱερέως, ὅστις κατὰ τὸ λόγιον τῆς Ἁγ. Γραφῆς παρίσταται «ἔχω» μὲν ἄρτιαν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρῆμένος». Καὶ κατὰ τὸν Ἁγίον Ἰσίδωρον τὸν Πηλουσιώτην ἱερεὺς «ὁστις ἐνδον τῆς ἀξίας οὐ φορῶν τὰ γνωρίσματα, ἀλλοτριαν σχηματιζόμενος εὐπρέπειαν τῇ τιμῇ μόνη ἐναβρύνεται, οὗτος ὑπὸ τῆς ἀληθείας εἰς τοὺς νόθους ἀπέριπται».

Πάντα ὅσα ἀνωτέρω ἐλέχθησαν, ἀναφέρονται εἰς τὸν ἀνάξιον ἱερέα, τοῦ ὁποίου τὰ ἠθικὰ παραπτώματα καλύπτει ὁ μελανὸς τῆς βαθείας νυκτὸς πέπλος. Ἐὰν ὅμως συμβῇ τὰ σκοτεινὰ αὐτοῦ ἔργα ν' ἀποκαλυφθῶσι, τότε ὁ πεπτωκὸς ἱερεὺς καθίσταται οὐ

μόνον ἄχρηστος. ἀλλ' ἐπιβλαβῆς καὶ στοιχεῖον ἀποσυνθετικὸν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος.

Ἐν προκειμένῳ ἡ ἠθικὴ πτώσις αὐτοῦ προσλαμβάνει τὴν μορφὴν σκανδάλου. Ἡ θρησκευτικὴ συνείδησις τῶν πιστῶν ὑφίσταται σοβαρὸν κλονισμόν, προκαλούμενον ἐκ μέρους ἐκεῖνον, ὅστις ὄφειλε νὰ εἶναι «λόγος τοῖς ποσί» καὶ «φῶς ταῖς τρίβοις» ὀδηγῶν αὐτοὺς «εἰς νομάς σωτηρίους» διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ παραδείγματός του. Ὁ ἀνάξιος ἱερεὺς γίνεται αἰτία καὶ ἀφορμὴ «νὰ βλασφημηθῆται τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἐν τοῖς Ἔθνεσι».

Περιοριζόμενοι αὐστηρῶς εἰς τὰ καθωρισμένα ὄρια τοῦ παρόντος ἄρθρου, δὲν ἐκτείνομεν τὸν λόγον μέχρι τῶν βαρυτάτων συνεπειῶν, ἅς ἔχει διὰ τὸ κῶρος καὶ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἠθικὴ σήψις ἢ κατὰ τοιοῦτον τρόπον προσβάλλουσα καὶ καταβιβρώσκουσα τὰ ὄργανα Αὐτῆς.

Τοῦτο μόνον λέγομεν, ὅτι οἱ φανεροὶ καὶ οἱ ὑπουλοὶ ἐχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας εὐρίσκουν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀναξίου ἱερέως ἀσφαλὲς ἔρεισμα τῶν ἀνιέρων ἐνεργειῶν των καὶ σύμμαχον τῶν ἀντιθέων σκοπῶν αὐτῶν.

Ἐκ πάντων τῶν προειρημένων σαφὲς νομίζομεν συνάγεται τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ λεπτὸν καὶ εὐαίσθητον σημεῖον τῆς ἠθικῆς ὑποστάσεως τοῦ ἱερέως, τὴν ἀχίλλειον αὐτοῦ πτέρυγαν ἀποτελεῖ ἡ ἠθικὴ καθαρότης αὐτοῦ.

Ἐκ τούτου ἐπιτακτικὸν προβάλλει τὸ καθῆκον διὰ πάντα κληρικόν, ὅπως γρηγορῇ καὶ ἐπαγρυπνῇ διαρκῶς ἐπὶ τῆς ψυχικῆς ἐπάλξεως αὐτοῦ. Ἡ προτροπὴ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου «Νήψατε, γρηγορήσατε (Α' Πέτρου 5,8) πρέπει ἐντόνωσιν νὰ ἤχη εἰς τὸ ὄδς τῆς ἱερατικῆς του καρδίας. Καὶ τὸ τοῦ Κυρίου «Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν» (Μαρκ. 14, 38) πρέπει ν' ἀποτελῇ οἶονεὶ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ ἀσπίδα, δι' ἧς θὰ καθίσταται ἄτρωτος ἀπὸ τῆς ἰοβόλου καὶ θανατηφόρου αἰχμῆς τοῦ «ἠκονημένου βέλους» τοῦ πονηροῦ. Οὕτω θὰ δυνηθῇ ν' ἀποφύγη πῶσιν ἀκρωτηριάζουσαν τὴν πνευματικὴν καὶ ἱερατικὴν αὐτοῦ ὑπόστασιν καὶ θὰ μένη κατὰ τὸν Μέγα Παῦλον «ἄρτιος τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρητημένος» (Β' Τιμοθ. 3, 17).

Ἄρχιμ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΔΕΛΕΓΚΑΣ

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΤΟΣ 1959 : ΕΞΑΡΣΙΣ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

ΑΞΙΟΣΗΜΕΙΩΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Τὸ παρὸν ἔτος, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀφιερωθῆ — ὡς γνωστὸν — εἰς τὴν ἐντονωτέραν ἑξαρσιν τοῦ ὀρθοδόξου πνεύματος, ἐκτὸς τῶν διαφόρων ἐορτολογικῶν καὶ διδασκτικῶν ἄλλων ἐκδηλώσεών του καὶ τῆς ὅλης σχετικῆς πρὸς τὸν τεθέντα σκοπὸν γενικῆς προσπάθειας τῶν ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας, ἔχει μέχρι τοῦδε εἰς τὸ ἐνεργητικόν του καὶ τρία ἐξαιρετικῆς, πράγματι, σημασίας γεγονότα. Τὰ γεγονότα ταῦτα δίκαιον καὶ χρήσιμον εἶναι νὰ τύχουν τῆς δεούσης προσοχῆς ἀπὸ μέρους ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν δρᾶσιν τῆς Ἐκκλησίας μας καί, ὅπως ἰδιαίτερος, ἐκ μέρους τοῦ Ἱεροῦ Ἐφημεριακοῦ μας Κλήρον, εἰς χεῖρας τοῦ ὁποίου εἶναι ἐναποτεθειμένη ἢ μερίμνα καὶ ἡ εὐθύνη τῆς ἀμέσου διαποιμάνσεως τοῦ Χριστεπώνυμου πληρώματος τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐνοριῶν.

1. Τὸ πρῶτον — κατὰ χρονολογικὴν τάξιν — ἐκ τῶν ἀνωτέρω γεγονότων ὑπῆρξεν ἡ ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου καθιέρωσις τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἡμέρας τοῦ Ἐργάτου», τῆς ὁποίας ὁ πρῶτος ἐορτασμός ἐπραγματοποιήθη, ὡς γνωστόν, τῇ 17ῃ Μαΐου ἐ. ἔ. (Κυριακῇ τῶν Μυροφόρων). Διὰ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ ἐορτασμοῦ τούτου ἡσχολήθη τότε καὶ ἡ παροῦσα στήλη, πάντα δὲ τὰ κατ' αὐτὸν ἐδημοσιεύθησαν ἐπικαίρως εἰς τὴν ἐπίσημον «Ἐκκλησίαν» καὶ ἀνεδημοσιεύθησαν

ἤδη ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εἰς ἰδιαίτερον ἀναμνηστικὸν τεῦχος¹.

Ἡ πρωτοβουλία αὕτη τῆς Ἐκκλησίας μας εἶχε τὴν πρόβλεψαν ἀπήγησιν μεταξὺ ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὸ θέμα τοῦτο καί, ὅπως ἰδιαίτερος, μεταξὺ αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐργατικοῦ καὶ ὑπαλληλικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος. Ἐδωκε δὲ τὴν ἀφορμὴν εἰς συγκινητικὰς, πράγματι, ἐκ μέρους του ἐκδηλώσεις, μαρτυρούσας τὴν βαθεῖαν καὶ εὐλαβῆ ἐκτίμησιν, ἣ ὁποία ἀποδίδεται ὑπὸ τῶν μοχθούντων τέκνων τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ ὑπὲρ αὐτῶν στοργικὸν ἐνδιαφέρον Αὐτῆς.

Ἐπειδὴ ὁμως δὲν πρόκειται τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο τῆς Ἐκκλησίας νὰ περιορισθῆ εἰς μόνην τὴν καθιέρωσιν τοῦ ἐν λόγῳ ἐορτασμοῦ, ἐθεωρήθη, ἐπὶ πλέον, αὕτη ὡς ἀφετηρία συστηματικώτερης μελέτης τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν ἐργασίαν καὶ τοὺς ἐργαζομένους ζητημάτων, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβεν ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, ὀρίσασα πρὸς τοῦτο εἰδικὴν ἐκ καταλλήλων προσώπων Ἐπιτροπὴν, ἣ ὁποία καὶ ἤρχισεν ἤδη τακτικῶς ἐργαζομένη. Ἐκ τῶν πορισμάτων τῆς ἐργασίας τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης θὰ προκύψῃ καὶ ὁ προγραμματισμὸς τῶν μέσων τῆς περαιτέρω ἐκδηλώσεως τοῦ ὑπὲρ τοῦ θέματος τούτου ἐνδιαφέροντος τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας.

2. Τὸ δεύτερον γεγονός εἶναι ἡ ἐξ ὄλων τῶν πλευρῶν εὐμενέστατα γενομένη δεκτὴ ἀπόφασις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, περὶ ἐνοποιήσεως τῶν προγραμμάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, χάριν τῆς ὁποίας συνεκροτήθη παρὰ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Συνοδικῆ ἀπόφασις, μικτὴ Ἐπιτροπὴ ἐξ ἀντιπροσώπων τῆς Ἀποστολικῆς Δια-

1. Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος: Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἡμέρα τοῦ Ἐργάτου. Ἀθῆναι, 1959.

κονίας καὶ τῶν διὰ τὸ ἔργον τοῦτο ἐνδιαφερομένων
θρησκευτικῶν Ὁργανώσεων μετ' ἄλλων εἰδικευμένων
εἰς αὐτὸ προσώπων. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη, τῆς ὁποίας
μετέχουσι καὶ τὰ Συνοδικὰ Μέλη τοῦ Κ. Συμ-
βουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐπιληφθεῖσα
ἀμέσως μὲ μεγάλην δραστηριότητα τοῦ ἔργου τῆς,
κατέληξεν εἰς τὰς πρώτας, γενικῆς μορφῆς, ἀποφά-
σεις, τὰς λεπτομερείας τῶν ὁποίων ἐπεξεργάζονται ἤδη
αἱ ὑπ' αὐτῆς καταρτισθεῖσαι εἰδικαὶ Ὑποεπιτροπαί.
Προέτεινε δὲ τὸ νέον ἐνιαῖον Σῆμα τῶν Κατηχητικῶν
Σχολείων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον,
ἐγκριθὲν ἀκολούθως ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, θὰ χρη-
σιμοποιηθῆ ὑφ' ἀπάντων ἀνεξαιρέτως τῶν Κατηχητο-
παίδων ἀπὸ τοῦ ἀρξαμένου Κατηχητικοῦ ἔτους 1959-
60, συμφώνως πρὸς τὴν Συνοδικὴν ἀπόφασιν καὶ τὴν
ἀγγέλλουσαν ταύτην Συνοδικὴν Ἐγκύκλιον.

Πόσῃ σημασίαν ἔχει διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουρ-
γίαν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἢ ἐν λόγῳ ἐκκλη-
σιαστικῆ ἐνέργεια δὲν χρειάζεται νὰ εἴπωμεν, διότι
κοινῇ ὑπῆρξεν ἢ ἀναγνώρισις τῆς ἀναγκαιότητος
μᾶς τοιαύτης ἐνεργείας καὶ ἡ εὐχὴ τῆς ταχυτέρας
πραγματοποιήσεώς τῆς.

3. Τὸ τρίτον ἀφετηριακὸν γεγονός τοῦ παρόντος
ἔτους ἀποτελεῖ ἢ κατὰ τὴν τελευταίαν Συνεδρίαν
τῆς 104ης Περιόδου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (30 Σεπτεμ-
βρίου ἐ. ἔ.) ληφθεῖσα ὑπ' αὐτῆς Ἀπόφασις περὶ
ἐγκρίσεως τοῦ ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Συνοδικῆς
Ἐπιτροπῆς καταρτισθέντος καὶ ὑποβληθέντος Αὐτῇ
«Καταστατικοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς
ἐν τῇ Ἐνορίᾳ Ἐκκλησιαστικῆς δρά-
σεως», συμφώνως πρὸς τὴν σχετικὴν Ἀπόφασιν τῆς
Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας (Νοέμβριος π. ἔ.).

Τὸ γεγονός τοῦτο εἶναι ἄξιον, πράγματι, ἰδιαίτε-
ρου πανηγυρισμοῦ, διότι δι' αὐτοῦ ἐτέθησαν πλέον

αἱ βάσεις διὰ τὴν πρέπουσαν ὀργανωμένην ἐργασίαν ἐντὸς τῶν Ἐνοριῶν, αἱ ὁποῖαι πολὺ ὀρθῶς θεωροῦνται ὡς τὰ «κύτταρα» τοῦ ὅλου Ἐκκλησιαστικοῦ Ὀργανισμοῦ. Ἀλλὰ περὶ τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον οὕτω τίθεται πρὸς ἐκτέλεσιν ἐνώπιον τοῦ ζήλου ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν εὐλαβεστάτων Ἐφημερίων, θὰ παραστῇ ἀνάγκη νὰ γίνῃ ἄλλοτε ὁ προσήκων λόγος ἐκτενεστέρον. Ἐπὶ πλεόν δέ, λίαν προσεχῶς θὰ κυκλοφορήσουν, ἐκτυπούμενα ἤδη εἰς ἴδιον τεῦχος, τὰ σχετικὰ κείμενα, τὰ ὁποῖα θὰ ἀκολουθήσουν μετὰ ταῦτα λεπτομερεῖς, κατὰ τὸ δυνατόν, ὁδηγίαί περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν καθ' ἕκαστον.

Ὅσοι ἐκ τῶν εὐλαβεστάτων Ἐφημερίων ἐφοίτησαν μέχρι τοῦδε εἰς τὸ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης «Πνευματικὸν Φροντιστήριον» θὰ ἐνθουμῶνται, ἀσφαλῶς, τὰς σχετικὰς πρὸς τὴν «Ὀργάνωσιν τῆς Ἐνορίας» παραδόσεις, ὑπὲρ τῶν ὁποίων τόσον ἅπαντες ἐπέδειξαν ζωηρὸν ἐνδιαφέρον. Θὰ ἔχουν δὲ τώρα τὴν εὐκαιρίαν, νὰ ἀξιοποιήσουν ἐν τῇ πράξει τὸ ἐνδιαφέρον των τοῦτο, τόσον ἐργαζόμενοι οἱ ἴδιοι εἰς τὰς Ἐνορίας των, ὅσον καὶ ἐπεξηγοῦντες τὸ πρᾶγμα εἰς τοὺς Συναδέλφους των. Ὅσοι δὲ θὰ φοιτήσουν εἰς τὸ Φροντιστήριον κατὰ τὰς προσεχεῖς περιόδους τῶν μαθημάτων του θὰ πληροφορηθοῦν ὅσα καὶ οἱ πρῶτοι, εἰς τρόπον ὥστε ἔτοιμοι καὶ αὐτοὶ νὰ ἐπιδοθοῦν μετὰ ζήλου εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, εἰς τὸ ὁποῖον οὐδεὶς πρέπει νὰ ὑστερήσῃ. Ἀλλὰ καὶ ὅλοι ἐν γένει οἱ εὐλαβ. Ἐφημέριοι τῆς Ἐπικρατείας, ὅσοι θὰ ἠσθάνοντο τὴν ἀνάγκην οἰασδήποτε ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁδηγίας ἀπὸ μέρους τοῦ Κέντρου, θὰ ἠδύνατο ν' ἀπευθύνωνται εἰς αὐτὸ καὶ νὰ βοηθῶνται εἰς τὸ ἔργον των, καθ' ὃν τρόπον ἐν καιρῷ θέλομεν ἀνακοινώσῃ.

(ΕΚ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ)

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Θά μοῦ ἐπιτρέψῃς μιὰ παρεμβολή πάλιν. Ἡ δημοσίευσίς αὐτῶν τῶν ἀδελφικῶν μου γραμμάτων ἔδωκεν ἀφορμή σέ πολλοὺς ἀδελφούς νὰ πάρουν ἀνάλογη θέσι στὸ ζήτημά μας μὲ τὰ γράμματά τους. Ἄλλα ἀπ' αὐτὰ εἶναι ἀντιρρητικά, ἄλλα δικαιολογητικά τῆς ὄχι τόσο εὐχαρίστου καταστάσεως μεταξύ μας, ἄλλα καταγγέλλουν ἄλλους ἐν Χριστῷ ἀδελφούς ὡς ἀνοιχτούς ἐνώπιον τῆς θείας Δικαιοσύνης καὶ τοῦ Ποιμνίου των, ἄλλα ὅμως μὲ μιὰ ἀνακούφισι ἐκθέτουν τὰς γνώμας τῶν συντακτῶν των ποὺ συμφωνοῦν μὲ τὰ γραφόμενα. Δὲν δημοσιεύονται αὐτά. Μελετῶνται καὶ τὸ περιεχόμενό τους συγχωνεύεται γιὰ τὴν ὠφέλεια ὄλων μας. Δὲν συμφέρει νὰ δημοσιευθοῦν, ὅπως ἐστάλησαν, γιὰτι οἱ ἀνθρώπινες ἀδυναμίες καὶ τὰ προσωπικά πολλές φορές φθάνουν, ἂν δὲν ξεπερνοῦν, στὴν κορυφή τῆς ἀδικίας. Λίγη ὑπομονὴ ἀδελφοί καὶ μετὰ τὸ τελευταῖο μου γράμμα θὰ μιλήσουμε καὶ διὰ τὸ δίκηρο σας.

Ἐπανέρχομαι τώρα.

Εἶπαμε, λοιπόν, πῶς, σύμφωνα μὲ τὰ χαρτιά, καὶ μάλιστα τὸ οὐσιωδέστερο τῆς «Συμμαρτυρίας» ποὺ βγῆκεν ἀπὸ τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας καὶ τὴν δικαιοκρισίαν τοῦ Πνευματικοῦ σου, παρήγγειλες τὰ ράσα, ἀφῆκες γένια, ἔκοψες στὸ κορμί σου τὰ ἄμφια, ἀγόρασες τὰ γλυκὰ τῆς μεγάλης σου γιορτῆς καὶ ἤλθες τὴν ὠρισμένη ἡμέρα, πρωτὶ—πρωτὶ, στὸ Ἱερὸ τοῦ Ναοῦ ποὺ θὰ χειροτονηθῆς. Ὁ Ναὸς τὴν ἡμέρα ἐκείνη ξέχωρα πανηγυρίζει. Κόσμος καλεσμένος ἐπίτηδες. Γνωστοί, φίλοι, συγγενεῖς ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς Ἑλληνίδος γῆς φέρονται τὰ καλά τους καὶ ἤλθαν στὸ Ναὸ νὰ παρακολουθήσουν τὴν χειροτονίαν σου. Ἴσως πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς νὰ μπῆκαν στὴν Ἐκκλησίαν ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἀπουσίας. Τοὺς μάζεψες ἐκεῖ νὰ ξαναμυρίσουν λιβάνι. Τοὺς ἐπεστράτευσες, ἀσφαλῶς, ὄχι νὰ χαζέψουν ἢ νὰ παρακολουθήσουν καμμιὰ θεατρικὴ παράστασι ἢ κουκλοθέατρο καὶ νὰ σπάσουν «πλάκα», ἀλλὰ κατὰ τὴν κρίσιμη γιὰ σένα ὥρα καὶ γιὰ τὸ ποίμνιό σου, νὰ γονατίσουν, ὅταν καὶ σὺ θὰ γονατίσῃς, καὶ νὰ κλάψουν ὅταν ἐσὺ θὰ κλαῖς ἀπὸ ἱερὴ συγκίνησι. Νὰ προσευχηθοῦν ὅλοι μαζί ξένοι καὶ δικοὶ γιὰ τὸ στηριγμό σου καὶ τὴν ἀξιοτήτά σου πλέον ὡς Ἱερέως. Ἄς πάρουμε τὴν τελετὴ τῆς χειροτονίας τοῦ Κλήρου ἀπὸ τὴν ἀρχή, γιὰτι ἐμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι πιστεύουμε τὴν Ἱερωσύνην σὲ τρεῖς βαθμοὺς. Ἐτσι μᾶς τὴν παρέδωκεν ἡ Ἁγία Γραφή. Ἐτσι ἡ αἰωνόβιος πρᾶξις τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας καὶ ἔχουμε τὴ

θεοσύστατη Ἱεραρχία, πού περιλαμβάνει τοὺς τρεῖς αὐτοὺς βαθμοὺς. Τοῦ Διακόνου, τοῦ Πρεσβυτέρου, Ἱερέως δηλαδή, καὶ τοῦ Ἐπισκόπου. Καὶ συνεδέοντο μὲν μεταξύ των, ἀλλ' ἀνέκαθεν διεκρίνοντο ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον βαθμὸν. Τὸ κέντρο τῆς πνευματικῆς ἐξουσίας εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος, ἀπαραίτητος ὅρος ὑπάρξεως τῆς Ἐκκλησίας, αὐτὸς ἀναδεικνύων τοὺς Πρεσβυτέρους καὶ τοὺς Διακόνους.» Ἄλλ' αὐτὰ θὰ τὰ βρῆς στὴ Δογματικῇ. Δὲν ἀποτελοῦν θέμα τῶν ἀδελφικῶν μου γραμμάτων καὶ παίρνω τὴ σειρά μου στὸ ζήτημα νὰ σοῦ ὑπεθυμίσω τί ἔγινε κατὰ τὴν ὥρα τῆς χειροτονίας σὲ Διάκονον.

Τὴ στιγμή πού ὁ Ἀρχιερεὺς ἐξεφώνει τὸ «Καὶ ἔσται τὰ ἐλέη..» κι' ἀμέσως σὰν τελείωσε, δυὸ Διάκονοι βγῆκαν ἔξω ἀπὸ τὸ Ἄγιον Βῆμα καὶ πήραν τὸν ὑποψήφιο Διάκονον ἀπὸ τὴ θέσι πού βρισκότανε στὸ Σολέα καὶ τὸν ἔμπασαν μέσα στὸ Ἱερό. Καὶ ἐνῶ τὸν ἔφεραν τρεῖς φορὲς γύρω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα ἔψαλαν συγχινητικὰ «Οἱ ἅγιοι Μάρτυρες οἱ καλῶς ἀθλήσαντες καὶ στεφανωθέντες..». Μετὰ τὸν ἐπλησίασαν στὸν Ἀρχιερέα καὶ τὸν ἐσφράγισε τρεῖς φορὲς στὸ κεφάλι. Ἐπειτα δόθηκε σ' αὐτὸν ἡ ἐντολὴ νὰ γονατίσῃ μὲ τὸ δεξιὸ πόδι μπροστὰ στὴν ἅγια Τράπεζα καὶ ν' ἀκουμπήσῃ τὸ κεφάλι του ἐκεῖ μὲ τὸ μέτωπο καλὰ στηριγμένο. Ἀφοῦ ἔγινε καὶ αὐτό, μέσα στὴ γενικὴ νεκρικὴ σιγή, ὁ Διάκονος τοῦ Ναοῦ εἶπε δυνατὰ «Πρόσχωμεν!». Τί ἐσήμαινε τὸ «Πρόσχωμεν». Λόγω τῆς λεπτοτάτης στιγμῆς πού ὁ Ἀρχιερεὺς θὰ προσήγετο γιὰ τὴν κάθοδο τῆς Θείας Χάριτος, ἐπεβάλλετο προσοχή. Μιά, δηλαδή, κατάνυξις, ὅλων ἀνεξαιρέτως, διότι τὰ οὐράνια ἀνοίγουν, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα καθιστᾷ τὸν Χριστιανόν, τῆς Διακονίας ἄξιον στὴ χορεία τῶν λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου. Εἶναι ἀλήθεια πὼς ζελαϊμιάζεται ὁ κοσμάκης νὰ ἰδῇ τὸν χειροτονούμενον, ἐνῶ πολὺ καλὰ σ' αἰετόνα του, ἢ συγχωριανό του τὸν ξέρει. Ἀλλὰ βλέπεις, αὐτὴ εἶναι ἡ περιέργεια τῶν ἀνθρώπων. Πρόκειται περὶ νοσήματος τῶν περισσοτέρων πού στεροῦνται μιᾶς πνευματικότητος. Αὐτὸ γίνεται καὶ στὴν περίπτωσι τοῦ γάμου. Μήπως δὲν ξέρει ὁ κόσμος τὰ πρόσωπα; Τὰ ξέρει, ἀλλὰ θέλει νὰ ἰδῇ πὼς ὁ Τάδε καὶ ἡ Τάδε ἐμφανίζονται μὲ τὰ νυφικά τους. Τὴν ἄλλη ἡμέρα φυσικὰ ἀρχίζει τὸ παλιὸ πεζοτράγουδο καὶ τὰ γνωστὰ ἐπακόλουθα. Τέλος μετὰ τὸ «πρόσχωμεν» ἐμεῖς οἱ ἴδιοι καὶ ὁ λαὸς μαζί ἀκούσαμε φωναχτὰ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἀρχιερέως τάδε τὰ ἱστορικὰ τῆς χειροτονίας λόγια πού μένουν ἀξέχαστα «ἡ θεία χάρις, ἡ πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα, καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα, προχειρίζεται, τὸν δεῖνα, τὸν εὐλαβέστατον ὑποδιάκονον — ἂν δὲν εἶναι, θὰ γίνῃ — εἰς Διάκονον.

Εὐξώμεθα οὖν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἵνα ἔλθῃ ἐπ' αὐτὸν ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος.» Τί σημαίνουν ἀδελφές τὰ λόγια αὐτά; Ἐμεῖς παραδομένοι τελείως στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, νεκροὶ ἀπ' τῆς πλευρᾶς τοῦ κόσμου, ἀναίσθητοι στὴ σάρκα καὶ γεμάτοι ἀπὸ συγκίνησιν μὲ ζέσπασμα σὲ ἀναφυλλητὰ γιὰ τὸ γεγονός αὐτὸ — θυμᾶσαι; — ἀκούσαμε τὰ εἰσαγωγικά, πρὶν ἢ φωτιὰ τοῦ Παναγίου Πνεύματος κατεβῆ νὰ μᾶς χαριτώσῃ σὲ Διακόνους. Θυμᾶσαι τοῦ λαοῦ τὴν προσευχή; Θυμᾶσαι τὴν δέσσι; «Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον! Κύριε ἐλέησον!» «Κύριε ἐλέησον» ἠκούετο ἀπὸ τοὺς συλλειτουργοὺς τοῦ Ἀρχιερεῖς βαθειὰ, μὲ ἱεροπρέπεια, ἀργὰ καὶ μελωδικὰ καὶ ἐνοιώθαμε νὰ κυλᾷ στὸ μέτωπό μας, στὸ κορμί μας, σ' ὄλο μας τὸ σῶμα ὁ ἰδρώτας ζεστός, ζεστός, λὲς καὶ εἶχαμε βουτηχθῆ σὲ μιὰ κολυμβήθρα θερμοῦ νεροῦ. Τὰ θυμᾶσαι ὅλα αὐτά, ἀφοῦ σὺ ποὺ παρακολουθεῖς, εἶσαι τῶρα Κληρικὸς. Κατὰ τίς στιγμὲς ἐκεῖνες ὁ Ἀρχιερεὺς ξανασταυρώνει τρεῖς φορές τὸ κεφάλι μας καὶ ἔπειτα μετὰ τὸ τοῦ Διακόνου «Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν», ὁ Ἀρχιερεὺς μὲ τὴν ἀπὸ Θεοῦ ἐξουσία καὶ εὐθύνη εἶπεν αὐτῇ τὴν εὐχή.

«Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῇ προγνώσει τῇ σῇ τὴν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος χορηγίαν καταπέμπων ἐπὶ τοὺς ὠρισμένους ὑπὸ τῆς σῆς ἀνεξιχνιάστου δυνάμεως λειτουργοὺς γενέσθαι, καὶ ἐξυπηρετεῖσθαι τοῖς Ἀχράντοις σου Μυστηρίοις, αὐτὸς, Δέσποτα, καὶ τοῦτον, ὃν εὐδόκησας προχειρισθῆναι παρ' ἐμοῦ εἰς τὴν τῆς Διακονίας λειτουργίαν ἐν πάσῃ σεμνότητι διατήρησον, ἔχοντα τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. Δώρησαι δὲ αὐτῷ τὴν χάριν, ἣν ἔδωρήσω Στεφάνῳ τῷ Πρωτομάρτυρί σου, ὃν καὶ ἐκάλεσας πρῶτον εἰς τὸ ἔργον τῆς διακονίας σου· καὶ καταξιώσον αὐτόν, κατὰ τὸ σοὶ εὐάρεστον, οἰκονομῆσαι τὸν παρὰ τῆς σῆς ἀγαθότητος δεδωρημένον αὐτῷ βαθμόν. Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται· καὶ τέλειον ἀνάδειξον δοῦλον σου...»

Αὕτῃ εἶναι ἡ πρώτη εὐχή, ποὺ μὲ λίγα λόγια ἐπικαλεῖται τὴν χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος ὁ Ἀρχιερεὺς ἐκείνην ποὺ κατέστησε Διάκονον τὸν Πρωτομάρτυρα Στέφανον, διὰ νὰ ἀξιωθῆ ὁ χειροτονούμενος τοῦ εἰδικοῦ βαθμοῦ τοῦ Διακόνου καὶ νὰ τὸν ἀναδείξῃ ὁ Κύριος τέλειον. Καὶ τέλειος σημαίνει στὴν ψυχῇ, στὰ μυαλὰ στὴ διακονία ποὺ ἀναλαμβάνει ὁ χειροτονούμενος μὲ πλήρη συνείδησιν τοῦ ὑποργήματος τούτου στὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ὅπως ἠδόκησεν ὁ Θεός, γιὰ τὴν πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ κατάρτισιν καὶ συγκρότησιν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν σωτηρίαν του. Δὲν πρόκειται, λοιπόν, περὶ παιγνιδιοῦ, περὶ ἀπονομῆς διοριστηρίου ἐγγράφου, ἢ περὶ λόγων ποὺ μπορεῖ στὸ πῆ καὶ στὸ φῖ νὰ ἀνακληθοῦν καὶ νὰ πάψῃ ὁ χειροτονηθεὶς νὰ εἶναι Κληρικὸς. Γιατί, μπορεῖ νὰ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

**ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΝ
ΤΟΥ «ΚΥΡΙΕ ΕΛΕΗΣΟΝ»**

Μία τῶν ἀρχαιοτέρων φράσεων τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ τῆς καθ' ὅλου χριστιανικῆς λατρείας εἶναι ἡ φράσις «Κύριε ἐλέησον», ἡ ὁποία ἀμετάφραστος καὶ ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν αὐτῆς ἐκφώνησιν καὶ προφορὰν χρησιμοποιεῖται καὶ εἰς πολλὰς μὴ ἑλληνικὰς λειτουργίας (ῥωμαιοκαθολικὴν, κοπτικὴν, αἰθιοπικὴν κ.λ.π.).

Αἱ ἀρχαὶ τοῦ «Κύριε ἐλέησον» ἀνάγονται εἰς αὐτὴν τὴν προχριστιανικὴν ἐποχὴν. Ἀκόμη τὸν 5ον αἰῶνα μ.Χ. χριστιανὸς ἱεροκήρυξ τῆς Ἀλεξανδρείας αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ ἐλέγξῃ Χριστιανούς τινας, οἵτινες διετήρουν τὴν εἰδωλολατρικὴν συνήθειαν νὰ ὑποκλίνωνται πρὸ τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, λέγοντες «ἐλέησον ἡμᾶς». Ἐπίσης ἡ κατ' ἐπανάληψιν χρῆσις τῆς φράσεως «Κύριε ἐλέησον» δὲν ἦτο ξένη εἰς τοὺς ἀρχαίους εἰδωλολάτρας. Ἐπίσης ἐν τοῖς ψαλμοῖς τῆς Π.Δ. ἔχομεν τὰς φράσεις «ἐλέησόν με, Κύριε» (Ψαλμ. 5', 3) «Κύριε ἐλέησόν με» (Ψαλμ. μ', 5, 11).

Διὰ τὴν ἐν τῇ Χριστιανικῇ λατρείᾳ χρῆσιν τοῦ «Κύριε ἐλέησον» ἴαν χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ κατὰ τὸ τέλος τοῦ δ' αἰῶνος μαρτυρία τοῦ «Ὀποιδορικοῦ» τῆς Αἰθιερίας, τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ, ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τὸ τέλος τοῦ Ἑσπερινοῦ εἰς τῶν διακόνων καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις ὁ ἐπίσκοπος ἐκφωνεῖ πολλὰς δεήσεις, μεθ' ἑκάστην τῶν ὁποίων πολυπληθὴς χορὸς παιδῶν λέγει τὸ «Κύριε ἐλέησον».

Ἐκ τῆς αὐτῆς ἐποχῆς ἀξιόλογος εἶναι ἡ μαρτυρία τῶν «Ἀποστολικῶν Διαταγῶν», αἵτινες καθιστοῦν φανερόν, ὅτι ἐν τῇ Θεῇ Λειτουργίᾳ, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Εὐαγγελίου, ὅταν λέγωνται

φαίνεται ὅτι χειροτονεῖ ὁ Ἀρχιερεὺς, ὅπως καὶ χειροτονεῖ, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καθιστᾷ τὸν Κληρικὸν βαθμοῦχο τῆς Ἱερωσύνης, γι' αὐτὸ καὶ λέγει «ἡ θεία χάρις προχειρίζεται» καὶ ὅχι ὅπως λένε οἱ παπικοὶ «ἐγὼ σὲ προχειρίζω».

Τώρα ἄς δοῦμε τὰ λοιπά.

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ Χ.

αἱ ὑπὲρ τῶν Κατηχομένων δεήσεις, ὁ λαὸς καὶ ἰδίως τὰ παιδιά μετὰ τὸ πέρας ἐκάστης ἐξ αὐτῶν λέγουσιν «Κύριε ἐλέησον». Τὸ αὐτὸ ἐγίνετο, ὡς μαρτυροῦν ὡσαύτως αἱ Ἀποστολικαὶ Διαταγαί, κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τῶν λοιπῶν τάξεων τῶν ἐκκλησιαζομένων, ὡς καὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ Ἑσπερινοῦ. Ἡ σειρά τῶν δεήσεων ἦτο εἰς ἐκάστην περίπτωσιν διάφορος, ἀλλὰ κατὰ κανόνα αἱ δεήσεις ἀπηυθύνοντο εἰς τὸν Θεὸν ὑπὲρ συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τοῦ κλήρου, ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀρχόντων, ὑπὲρ τῶν ταξιδευόντων καὶ τῶν ἀσθενῶν, ὑπὲρ τῶν εὐεργετῶν τοῦ ναοῦ καὶ τῶν πτωχῶν, ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. Ἡ μορφή αὕτη τῆς προσευχῆς, ἣτις ὠνομάζετο λ ι τ α ν ε ἰ α, ἤδη κατὰ τὸν ε' αἰῶνα ὑπὸ προσκυνητῶν τῶν Ἁγίων Τόπων μετηνέχθη καὶ μετεφυτεύθη ἐκ τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὴν Δύσιν. Γενικῶς πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις τυπικὸν ἐπέδρασεν ἐπὶ τοῦ τυπικοῦ τῶν ἀκολουθιῶν συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ πάπας Γρηγόριος ὁ Μέγας (5' αἰὼν) κατηγορεῖτο ὑπὸ Δυτικῶν, ὅτι εἰσήγαγε ἑλληνικὰ λειτουργικὰ ἔθιμα εἰς τὴν Δύσιν. Δι' αὐτὸ εἰς μίαν ἐπιστολὴν του πρὸς τὸν ἐπίσκοπον τῶν Συρακουσῶν Ἰωάννην προσπαθεῖ νὰ ἀποσείσῃ τὴν κατηγορίαν ταύτην, τονίζων τὰς διαφορὰς, αἵτινες ὑφίστανται μεταξύ ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς λειτουργικῆς πράξεως. Αἱ διαφοραὶ αὗται, ὡς λέγει, ἦσαν αἱ ἐξῆς: Εἰς τοὺς Ἕλληνας τὸ «Κύριε ἐλέησον» ἐλέγετο συγχρόνως ὑπὸ κλήρου καὶ λαοῦ, ἐνῶ εἰς τὴν Ῥώμην τοῦτο ἐψάλλετο ὑπὸ τοῦ κλήρου. Ἐπειτα οἱ Ἕλληνες γνωρίζουσιν μόνον τὸ «Κύριε ἐλέησον», ἐνῶ εἰς τὴν Δύσιν ἐκτὸς αὐτοῦ («Kyrie eleison») ἦτο εὔχρηστον καὶ τὸ «Christe eleison» (Χριστὲ ἐλέησον).

Σήμερον ἐν τῇ Ὀρθόδοξῳ λατρείᾳ γίνεται εὐρυτάτη χρῆσις τοῦ «Κύριε ἐλέησον», τὸ ὁποῖον, ἐξ ἐπιδράσεως τῆς παλαιοχριστιανικῆς ἀντιλήψεως περὶ τῆς συμβολικῆς σημασίας ὠρισμένων ἀριθμῶν, χρησιμοποιεῖται ἄλλοτε τρεῖς, ἄλλοτε δωδεκάκις, ἄλλοτε τεσσαρακοντάκις κ.ο.κ.

Διὰ τὸν ὀρθόδοξον πιστὸν ἡ φράσις αὕτη εἶναι χαρακτηριστικὴ μορφοποίησις καὶ ἔκρηξις τῶν δύο πόλων τοῦ θρησκευτικοῦ του βιώματος, οἱ ὅποιοι εἶναι κατὰ θαυμάσιον τρόπον ἐνηρμονισμένοι.

Ὅταν οὗτος ψυθυρίζῃ μετὰ κατανοήσεως τὸ «Κύριε ἐλέησον» ὡς ἔκφρασιν τῶν παλμῶν τῆς ψυχῆς του, ἀφ' ἑνὸς αἰσθάνεται τὸν Θεὸν ὡς ὑπερδύναμιν, ὡς τὸ ἀπολύτως ἀπροσπέλαστον καὶ «ὄλως ἀλλότριον» ὄν, τὸ ὁποῖον δημιουργεῖ τὴν ἱεράν φρίκην, τὸ εὐλαβικὸν δέος, τὸν βαθὺν ἐσωτερικὸν συγκλονισμόν, τὸν αὐτομηδενισμόν ἔναντι τῆς ὑπερβατικῆς θείας πραγματικότητος καὶ τὸ συναίσθημα τῆς ἀπολύτου βεβηλότητος· καὶ ἀφ' ἑτέρου αἰσθάνεται τὸν Θεὸν ὡς θέλγον καὶ σαγηνεῦον γοητευτικὸν μυστήριον, ὡς «ἀκατανίκητως ἔλκοντα μαγνήτην», ὡς φιλόστοργον πρόνοιαν, ὡς Πανάγαθον Πατέρα, ὡς πηγὴν ἀγάπης, εὐσπλαγχνίας καὶ ἐλέους.

Διὰ τὴν ψυχὴν, ἐκ τῆς ὁποίας ἀναθράσκουν πρὸς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ τὰ ἀλλεπάλληλα «Κύριε ἐλέησον» ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Παντοδύναμος, ὁ ἀπολύτως ἅγιος, ὁ Κύριος Σαβαώθ, ὁ πληρῶν τὴν γῆν διὰ τῆς δόξης αὐτοῦ καὶ μηδεμίαν σχέσιν ἔχων πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον, ὁ «ἀόρατος βασιλεὺς, ὁ ποιῶν μεγάλα καὶ ἀνεξιχνίαστα», ὁ «τοῦ παντὸς τροφεὺς καὶ ἐμπιπλῶν πᾶν ζῶον», ὁ «ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος», ὁ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ὡσαύτως περιστοιχίζεται ὑπὸ τῶν Χερουβείμ καὶ τῶν Σεραφεείμ καὶ εἶναι ὁ Βασιλεὺς τῶν Βασιλευόντων, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου πρέπει «πᾶσα σὰρξ βροτεία» νὰ ἴσταται μετὰ «σιγῆς βαθείας» καὶ «μετὰ φόβου καὶ τρόμου».

Καὶ ἐπειδὴ ὁ λέγων μετὰ κατανοήσεως τὸ «Κύριε ἐλέησον» αἰσθάνεται τὸν Θεὸν ὡς τὴν σύνθεσιν τῶν πολωτικῶν αὐτῶν ἀντιθέσεων, δύναται νὰ ἀγαπᾷ Αὐτὸν καὶ συγχρόνως νὰ Τὸν φοβῆται ἐξ ὅλης τῆς καρδίας του, νὰ βλέπῃ Αὐτὸν ὡς ἐκείνον, «ὃν φρίσσει καὶ τρέμει τὰ σύμπαντα» καὶ συγχρόνως ὡς τὸν «εὐσπλαγχνον, τὸν σφάζοντα καὶ τὸν δυνάμενον συγχωρεῖν ἁμαρτίας», νὰ ἔχη ἐνώπιον Αὐτοῦ «συντετριμμένον πνεῦμα» καὶ ἑλλειψίν παρρησίας καὶ συγχρόνως πίστιν εἰς τὸ ἔλεος καὶ τὴν εὐσπλαγχνίαν του.

Τοιοῦτοτρόπως ἡ προχριστιανικὴ φράσις «Κύριε ἐλέησον», ὡς ἓν ὀστράκινον σκεῦος καὶ περίβλημα, πληροῦται διὰ τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ ἀπαραμίλλου πνευματικοῦ θησαυροῦ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἐφηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ “ΛΕΙΜΩΝΑ,, ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΟΣΧΟΥ

ΠΩΣ Η ΑΓΙΩΣΥΝΗ ΕΝΟΣ ΓΕΡΟΝΤΑ ΕΣΩΣΕ ΤΟ ΧΩΡΑΦΙ
ΕΝΟΣ ΑΔΕΛΦΟΥ

“Ένας αδελφός, όταν αποφάσισε ν’ ἀρνηθῆ τὸν κόσμον, ἐμοίρασε τὸ κἀθετί του κι’ ὅλο του τὸ βιὸς στοὺς φτωχοὺς κι’ ἐκράτησε μονάχα ἓνα χωράφι, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ ἐξοικονομᾷ ἀπ’ αὐτὸ τὸ καθημερινό του.

Ὁ “Αρχοντας ὅμως τῆς χώρας τ’ ὠρέχθηκε τὸ χωράφι αὐτό, κι’ ἐβάλλθηκε νὰ τ’ ἀποκτήσῃ, μὲ κάθε τρόπο. “Αρχισε λοιπὸν νὰ τοῦ τὸ γυρεύῃ καὶ νὰ τὸν πολυστενοχωρεύῃ, γιὰ νὰ τοῦ τὸ δώσῃ· ἢ μὲ χρήματα, ἢ μὲ τὴν ἀντάλλαγή του μ’ ἄλλο τόπο.

Αὐτὸς ὅμως δὲν τὸ παραδεχότανε διόλου. Κι’ ἐπειδὴ ὁ “Αρχοντας τὸν ἐπαραστενοχώρησε καὶ τὸν ἐβίαζε, κίνησε κι’ ἐπῆγε σ’ ἓνα Γέροντα, ποῦτανε πολυφημισμένος καὶ περιβόητος γιὰ τὴν ἀγιωσύνη του, καὶ τοῦ ἐπρόσπεσε, γιὰ νὰ γράψῃ στὸν “Αρχοντα, νὰ πάψῃ νὰ τὸν ἐνοχλῆ καὶ νὰ τ’ ἀφήσῃ τὸ χωράφι. “Ἐγραψε λοιπὸν ἐκεῖνος στὸν “Αρχοντα καὶ τοῦ εἶπε· « ὁ καλόγερος δὲν ἔχει τίποτε δικό του, ποῦ νὰ μποροῦν ἔτσι νὰ τοῦ τὸ πάρουν ἄλλοι καὶ νὰ τὸν ἀδικήσουνε. “Αν ὅμως τυχὸν αὐτὸ δὲν συμβαίνει, ἄς τὸν ἀδικοῦνε. Γιατὶ ὁ τέτοιος κάθε ἄλλο παρὰ καλόγερος εἶναι..»

Ἐπῆρε λοιπὸν τὸ γράμμα ὁ αδελφός, καὶ μὴ ξέροντας τί γράφει, πῆγε καὶ τῶδωσε στὸν “Αρχοντα. Αὐτὸς τὸ πῆρε στὰ χέρια του, κι’ ἀφοῦ τ’ ἀνασπάσθηκε, τὸ διάβασε καὶ εἶπεν ὕστερα στὸν αδελφό.

— Ἐερεῖς τί γράφει ὁ ἅγιος Γέροντας; κι’ ἐκεῖνος τ’ ἀπάντησε — Ἐέρω. Τί γράφει λοιπὸν, τοῦ λέει; — Νά! γράφει ν’ ἀφήσῃς τὸ χωράφι καὶ νὰ πάψῃς ποιά νὰ μὲ στενοχωρεύῃς. Κι’ ὁ ἄρχοντας ποῦ ἐθαύμασε τὴν μεγάλην ἀρετὴ τοῦ ἀγίου ἐκείνου Γέροντα, ἔστειλεν ἀμέσως κι’ ἐφώναξε ὅλους τοὺς προεστοὺς τῆς χώρας καὶ τοὺς ἐδιάβασε τὸ γράμμα του. Καὶ γιὰ νὰ τιμήσῃ

τὴν ἀγιωσύνην του ἐδήλωσε πῶς δὲν τὸ θέλει τὸ χωράφι.
Κι' ἔτσι ἔμεινε ἀνενόχλητος πλέον ὁ ἀδελφός.

ΠΩΣ ΜΙΑ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΒΟΥΜΕΝΗ ΑΡΧΟΝΤΙΣΣΑ ΩΦΕΛΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΚΛΗΡΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΜΙΑΣ ΜΟΝΑΧΗΣ

Μᾶς διηγήθηκεν ἓνας ὄσιος Γέροντας, ὅτι μιὰ Συγκλητικὴ ἀρχόντισσα ἐπῆγε νὰ προσκυνήσῃ τοὺς Ἁγίους Τόπους. Κι' ἀφοῦ ἔκαμε μ' εὐλάβεια τὸ προσκύνημά της, κατέβηκε στὴν Καισάρεια τῆς Παλαιστίνης. Ἐπῆγε λοιπὸν κι' ἐπισκέφθηκε τὸν Ἐπίσκοπό της, καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ τῆς ἐπιτρέψῃ νὰ μείνῃ ἐκεῖ καὶ νὰ ἡσυχάσῃ. Καὶ τοῦ εἶπε, ἀκόμη, νὰ κάμῃ τὴν συγκατάβαση καὶ νὰ θελήσῃ νὰ τῆς βρῆ, γιὰ συντροφιά της, μιὰ παρθενικὴ κόρη, ποὺ καὶ νὰ τὴν καθοδηγᾷ στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Δεσπότης λοιπὸν ἐδιάλεξε μιὰν εὐλαβέστατη μοναχὴ, ποὺ ἦτανε κι' ὄλο καλωσύνη καὶ ταπεινότητα, καὶ τὴν ἔστειλε στὴ Συγκλητικὴ.

Ἐπέρασε λοιπὸν κάμποσος καιρὸς καὶ μιὰν ἡμέραν ἐπῆγεν ὁ Δεσπότης νὰ κάνῃ ἐπίσκεψιν στὴν Συγκλητικὴ καὶ τὴν ἀρώτησε — Ἐ! πῶς σοῦ φαίνεται ἡ μοναχὴ ποὺ σοῦστεῖλα; Κι' ἐκείνη τ' ἀπάντησε — Καλὴ, πολὺ καλὴ, καὶ πάρα πολὺ πρόθυμη κι' ἐξυπηρετικὴ. Ἐγὼ ὅμως δὲν ὠφελοῦμαι. Γιατὶ ἀπὸ τὴν πολλὴ της καλωσύνη, μ' ἀφήνει καὶ κάνω ὅλα μου τὰ θελήματα. Κι' ἐγὼ, Δεσπότη μου, χρειάζομαι μιὰ, ποὺ νᾶναι αὐστηρὴ, καὶ ποὺ νὰ μὲ μαλλώνῃ πότε πότε.

Τότες ὁ Δεσπότης τῆς ἔστειλε μιὰν ἄλλη, ποὺ ἦτανε σκληρὴ καὶ ἀπότομη. Κι' αὐτὴ, σὰν ἐπῆγε, ἔλεγε στὴν Ἀρχόντισσα. — «Εἶσαι παραλογισμένη καὶ ἀνόητη. Γιατὶ σ' ἔχουνε ξεστρατίσει ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ τὰ πλοῦτη ποὺ ἔχεις, καὶ περνᾷς γιὰ σπουδαία. Γι' αὐτὸ εἶσαι ψωροπερήφανη καὶ κομποφανταγμένη». Αὐτὰ κι' ἄλλα τέτοια τῆς ἔλεγε συχνὰ καὶ τὴν ἐμάλλωνε.

Κι' ὅταν ὁ Δεσπότης τὴν ξαναεῖδε καὶ τὴν ἀρώτησε πῶς τῆς φαίνεται ἡ νέα καλόγρηρα ποὺ τῆς ἔστειλε, αὐτὴ

ἔδειξεν εὐχαριστημένη καὶ τοῦ εἶπε — Καλή, πολὺ καλὴ Δεσπότη μου, γιατί ὠφελεῖ τὴν ψυχὴν μου.

Κι' ἔτσι ἡ ἀξιοθαύμαστη ἐκείνη Συγκλητικὴ ἀρχόντισσα ἔζησεν ἀρκετὰ χρόνια τῆ ζωῆ της, μὲ ὑπομονὴ καὶ μὲ πραότητα, καὶ διέλαμψε σὲ κάθε λογῆς ἀρετὴν.

ΜΙΑ ΠΑΡΘΕΝΙΚΗ ΠΑΤΡΙΚΙΑ

Μᾶς διηγήθηκεν ἓνας ἅγιος Γέροντας, πὼς ἓνας Παλατιανὸς Πατρίκιος εἶχε μιὰ γυναῖκα ὠραιότατη, πού ἦτανε, μαζί μ' αὐτό, καὶ πολὺ ψυχοπονιάρα κι' ἔκανε ἀμέτρητες ἐλεημοσύνες. Ἔζησε δὲ μαζί της ἑξήντα ὀλόκληρα χρόνια.

Κάποτες αὐτὴ ἀρρώστησε πολὺ βαρειά. Κι' ὅταν πλέον ἀγγελοκρουότανε, μαζεύτηκαν στὸ σπίτι ὅλοι οἱ συγγενεῖς κι' ὅλοι οἱ φίλοι, γιὰ νὰ κρατήσουνε συντροφιά καὶ γιὰ νὰ παρηγορήσουνε τὸν Πατρίκιο. Τοῦ λεγαν λοιπὸν — Δὲν πρέπει νὰ στενοχωριέσαι. Γιατὶ ἡ γυναῖκα σου ἦτανε μέλισσα πού ἀνθολογοῦσε τὴν ἀρετὴ, κι' ἔκανε πάντα της τὸ καλό. Ἔτσι κι' ὁ Θεὸς θὰ τὴν πάρῃ στὸν Παράδεισό του· μὰ καὶ στὸν κόσμον μας αὐτὸ ἔζησε πάρα πολὺ καλά· κι' ἔφυγεν εὐχαριστημένη, γιατί ἐγέρασε κοντὰ σου κι' ἐχάρηκε ὅλα τ' ἀγαθὰ καὶ κάθε ἀπόλαυση.

Ὅταν λοιπὸν αὐτὸς ἄκουσε τὸ τελευταῖο ἐκεῖνο καὶ πὼς κοντὰ του ἐχάρηκε τὴ ζωὴ καὶ κάθε ἀπόλαυση, ἐπικρογέλασε κι' ἐκούνησε τὸ κεφάλι του. Κι' ἐκεῖνοι τοῦ εἶπανε:

— Γιατὶ πικρογελαῖς; Μήπως δὲν εἶναι αὐτὸ σωστό; Ἐκεῖνος ὅμως ἐσώπαινε. Ἐπειδὴ ὅμως τὸν ἀρωτήσανε καὶ τὸν ξαναρωτήσανε, καὶ τὸν ἐβίαζαν γιὰ νὰ τοὺς ἀπαντήσῃ, τοὺς εἶπε στὸ τέλος.

— Ὁ Χριστὸς πού ἐπῆρε κοντὰ του τὴν ἀγία της ψυχὴ τὸ ξέρει, πὼς ὅπως ἦλθε κοντὰ μου ἀγνὴ παρθένα, ἔτσι κι' ἔφυγε ἀπὸ τὸν κόσμον μας αὐτὸν παρθενικὴ κι' ἀμόλευτη. Κι' ἐκεῖνοι σὰν τᾶκουσαν αὐτὸ ἐθαύμασαν κι' ἐδόξασαν τὸ Θεό..

Μετάφραση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΚΑΙ ΗΡΩΪΚΟΝ ΑΙΜΑ

Ο ΙΕΡΑΡΧΗΣ ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΣΗΜΙΑΔΗΣ ΠΟΥ ΕΒΑΣΑΝΙΣΘΗ ΚΑΙ ΚΑΤΕΚΡΕΟΥΡΓΗΘΗ ΑΓΡΙΩΣ

Νοερά μνημόσυνα σὲ λησμονημένους μάρτυρας κληρικούς

Ὁ πρῶτος φθινοπωρινὸς αὐτὸς μῆνας, ὁ Ὀκτώβριος, φέρνει πάντοτε τὴν ἑλληνικὴ καὶ χριστιανικὴ σκέψι μας πρὸς τὶς μεγάλες καὶ ἱερὲς στιγμὲς πού ἐδοκίμασε ἡ σκλαβωμένη φυλὴ μὲ τὸ ξεσήκωμα τοῦ λαοῦ γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀλυτρώτων ἀδελφῶν. Ἐπέρασαν σαράντα ἑπτὰ χρόνια ἔκτοτε. Γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ὡς τόσο πού ἔζησαν τὶς ἱερὲς ἐκεῖνες στιγμὲς τὰ τόσα αὐτὰ χρόνια ζωντανεῦσαν, ὡς νὰ ἦταν χθὲς ἀκόμη. Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς στὴν Μακεδονία. Ὁ μυχρόβλητος ἅγιος καὶ μάρτυς τῆς Θεσσαλονίκης εἶχε ὀδηγήσει αὐτὸς τὴν ἀλησμόνητη ἐκείνη νύχτα τοῦ Ὀκτωβρίου τοὺς ἀγωνιστὰς πού πολεμοῦσαν μὲ τὴν γαλανόλευκὴ καὶ τὸν σταυρὸ ὡς σύμβολο καὶ συμπαραστάτη στὴν πόλιν πού στάθηκε καὶ αὐτὴ τὸ ὄνειρο καὶ ἡ μεγάλη ἰδέα τῶν ἐλευθέρων ἑλλήνων. Πρὶν ὅμως ἀπὸ τὸν ἅγιο εἶχε ὀδηγήσει τοὺς ἐλευθερωτὰς μιὰ πίστις καὶ ἕνας ἀκράτητος ἐνθουσιασμός τους. Ὁ μεγάλος ποιητὴς μας ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς εἶχε δώσει στὴν αἴθουσα τοῦ Παρνασσοῦ μιὰ συγκινητικὴ διάλεξι γιὰ τὴν Μακεδονία. Ἐπακολούθησε ἀπαγγελία στίχων τοῦ ἰδίου ποιητῆ

Μακεδονία, ἑλληνικὴ πνοὴ σὲ ἀνασαίνει,
ὅσο κι' ἂν λυώνει τὸ κορμὶ τόσο ἡ ψυχὴ ἀπομένει.
Ἄθάνατος ἀνάμεσα στοὺς κύκλους τῶν αἰώνων,
Ἄλέξανδρε ὦ βασιλεῖ, τρανὲ τῶν Μακεδόνων.

Τὸ ἀκροατήριον ἐδοκίμασε νὰ φουντώνῃ μέσα του ἕνα ἠφαιστεῖο ἐνθουσιασμοῦ. Ὅλοι ξεσηκώθηκαν καὶ ἄρχισαν νὰ φωνάζουν «Ζήτω ἡ Ἑλλάς, Ζήτω τὸ Ἔθνος! Θὰ τὴν πάρουμε τὴν Μακεδονία!» Ἐσχύθησαν στοὺς κεντρικοὺς δρόμους οἱ νεώτεροι καὶ ἐπὶ πολλὴ ὥρα τραγουδοῦσαν ἔθνικα ἄσματα. Ἐνα σῶμα ψυχικὸ ἢ διαδήλωσι ἐκείνῃ τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ σὲ λίγο χρόνον ἡ Θεσσαλονικὴ καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Μακεδονίας χαιρότανε καὶ πανηγύριζε τὴν ἐλευθερίαν του καὶ τὴν νίκη του τὴν ἔθνικὴ καὶ τὴν χριστιανικὴν.

Ὁ Ὀκτώβριος τοῦ 1912 στάθηκε ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους σταθμοὺς τῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Πόσοι ἀγῶνες ὅμως καὶ πόσες θυσίαι γιὰ τὴν προετοιμασίαν τοῦ δρόμου πρὸς τὸν ἔθνικόν αὐτὸν σταθμό! Καὶ πόσο μαρτυρικὸ αἷμα ἐχύθηκε κατόπιν διὰ νὰ ἐδραιωθῇ ἡ ἑλληνικὴ ἐλευθερία! Ἄν ὁ μῆνας αὐτός, ὁ Ὀκτώβριος

τοῦ 1912, ἦταν τὸ αἴσιο τέλος ἐνὸς ἑλληνοχριστιανικοῦ ἀγῶνος ποῦ προηγήθηκε στὰ μακεδονικὰ βουνὰ καὶ πολλές πόλεις τῆς Μακεδονίας, στάθηκε ὁμως καὶ ἡ ἀπαρχὴ νέων μεγάλων ἀγῶνων ποῦ συνεχίσθησαν ἐπὶ ἔτη πολλὰ κατόπιν μὲ πλῆθος μάρτυρας καὶ ἥρωας εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος καὶ ἐλευθερίας. Πρωτοπόροι οἱ κληρικοὶ καὶ στοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς ποῦ εἶχαν τὸ κέντρο τους στὴν Ἀνατολικὴ Μακεδονίαν. Καὶ θὰ ἠθέλαμε νὰ ἀποτίσουμε φόρο τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἡρωϊκοὺς αὐτοὺς ἀγωνιστὰς καὶ μάρτυρας ἀγνώστους τοὺς περισσοτέρους, ποῦ ἐτίμησαν τὸ ἔνδυμα—τὸ τιμημένο ράσο—καὶ τὸ ἀξίωμα τους. Ἐνα νοερὸ εὐλαβικὸ μνημόσυνο στοὺς ἀγνώστους, ἀλλὰ στοὺς γνωστοὺς κληρικοὺς τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας ποῦ ἀγωνίσθηκαν σὰν Ἕλληνες καὶ σὰν ὀρθόδοξοι χριστιανοί. Εἶχε ἡ Δυτικὴ Μακεδονία τοὺς ἥρωας καὶ τοὺς μάρτυράς της. Τὸν Γερμανὸ Καραβαγγέλη τῆς Καστοριάς, τὸν Αἰμιλιανὸ τῶν Γρεβενῶν, τὸν Φώτιο τῆς Κορυτσᾶς καὶ πλειάδα ἄλλων κληρικῶν. Προσέφεραν ὁμως καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Μακεδονία μέχρι τῆς τελευταίας γωνίας τῆς Θράκης τοὺς ἀγωνιστὰς καὶ τοὺς μάρτυράς της ἐκ τῶν λειτουργῶν τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας. Μὲ τὸν σταυρὸ στὸ χέρι καὶ τὴν πίστι οἱ κληρικοὶ μας αὐτοί. Ἀντιμετώπιζαν ἀντιπάλους λυσσαλέους ποῦ ἐπίστευαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν Χριστὸν, ποῦ κατεπρόδιναν ὁμως τὴν ἀρχὴν τοῦ πραγματικοῦ Χριστιανισμοῦ μὲ τὴν ἀπληστία τους καὶ τὰ ἀρπακτικὰ τους διαθέσεις. Ἀγωνίσθηκαν ἄφοβα καὶ μὲ αὐτοθυσίαν οἱ ἀρχιερεῖς μας καὶ οἱ ἄλλοι κατώτεροι σὲ βαθμὸ κληρικοί. Ὁ ἀγῶνας τοῦ Χρυσοστόμου τῆς Δράμας, τοῦ κατόπιν ἔθνομάρτυρος τῆς Σμύρνης, στάθηκε ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἀγῶνας σὲ μιὰ ἐποχὴ ποῦ τὸ ἔθνος εἶχε διμέτωπο ἀγῶνα πολεμῶντας τοὺς τούρκους κατακτητὰς καὶ τοὺς βουλγάρους τοὺς ἐπιβουλευομένους τὴν θέσιν τῶν ἑλλήνων ὀρθοδόξων στὴν περιοχὴ αὐτῇ. Ὁ Ἰωακεῖμ Σγουρὸς τῆς Ξάνθης ὁ κατόπιν μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, ποῦ ἀπέθανε ἕνα ἔτος πρὶν ἢ Μακεδονία γνωρίσῃ τὴν ἐλευθερίαν της, ἔγραψε σελίδες ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐτοθυσίας σὲ ἀγῶνας δυσχερεῖς ποῦ μαζί μὲ τὴν ἀγωνιστικὴ ἱκανότητα ὑπῆρχε ἀνάγκη καὶ διπλωματικῆς δεξιότητος. Ὁ Ξάνθης Ἰωακεῖμ ἀπεδείχθη διπλωμάτης καὶ ἀγωνιστὴς ὅσον ὀλίγοι. Εἰς τὸν ἀγῶνα του γιὰ ὀλίγον καιρὸν στάθηκε συμπαραστάτης τοῦ ὀρθοδόξου ἀρχιερατικοῦ τοῦ ἐπίτροπος στὴν Καβάλλα, ὁ Σπυρίδων Βλάχος. Ὁ κατόπιν μητροπολίτης Ἰωαννίνων καὶ ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ τὰ μεγαλύτρα μάρτυρια ἔδοκίμασαν οἱ κληρικοὶ τῆς ἐπαρχίας Ἐλευθερουπόλεως τῆς περιοχῆς Νευροκοπίου καὶ τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου. Ὅλη ἡ λύσσα καὶ τὸ ἐκδικητικὸν μένος τῶν ἠττημένων κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς καὶ νικηφόρους διὰ τὴν Ἑλλάδα πρώτους βαλκανικοὺς πολέμους ἐξέσπασε ἐναντίον τῶν περιφερειῶν αὐτῶν. Παρανάλωμα τοῦ πυρὸς

τὸ Δοξάτον. Θῦμα τῆς βουλγαρικῆς ἀγριότητος ὁ μητροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως καὶ ἡ ἐπαρχία Μελενίκου, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπήγετο τότε καὶ ἡ σημερινὴ ἐπαρχία τοῦ Σιδηροκάστρου, ἐγνώρισε μίαν τραγικὴν περιπέτειαν. Ἀπήχθη εἰς ἓνα μοναστήριον παρὰ τὴν Φιλιππούπολιν ὁ μητροπολίτης Μελενίκου Παρθένιος διὰ νὰ ληστευθῆ τὸ θησαυροφυλάκιον καὶ ἡ μεγάλη περιουσία τῆς μητροπόλεως του τῆς ὁποίας ὁ ἱεράρχης ἦτο ὁ φρουρός. Ἐκεῖ εἰς τὸ μοναστήριον αὐτὸ εὗρηκεν ἐξόριστον καὶ τὸν μητροπολίτην Νευροκοπίου Δαμασκηνόν.

*

Ἄλλ' ἡ πλέον τραγικὴ σελὶς ἔχει γραφῆ μετὰ τὴν ἀγρία σφαγὴ τῶν κατοίκων Σιδηροκάστρου καὶ τὸ πολὺκλαστον μαρτύριον τοῦ μητροπολίτου Μελενίκου Κωνσταντίνου Ἀσημιάδη. Ἰσως σὲ ὀλίγους νὰ εἶναι γνωστὸν τὸ μαρτύριον τοῦ ἱεράρχου αὐτοῦ. Ἀξίζει συνεπῶς νὰ τὸ ἐκθέσωμε καθὼς τὸ ἐξιστορεῖ καὶ σὲ ἓνα περισπούδαστον ἔργον περὶ τοῦ Μελενίκου ὁ καθηγητὴς Ἀπόστολος Γκισβάλδας.

Ὁ ἱεράρχης συνωμίλησε μετὰ κάποιον φίλον του τὸν Παπαχαριζάνον ὅταν ἐπλησίασαν πρὸς τὴν πόρτα του σπιτιοῦ του εἴκοσι βούλγαροι ποῦ χτυποῦσαν μετὰ λύσσα τὴν πόρτα φωνάζοντας «Ἀνοίξτε γιατί θὰ σπάσουμε τὴν πόρτα.» Ὁ Παπαχαριζάνος ἔσκυψε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ τοὺς ἠρώτησε βουλγαριστὶ τί θέλουν. Αὐτοὶ εἶπαν ὅτι πρέπει νὰ μποῦν νὰ κάνουν ἔρευνα γιατί κρύπτονται ἐκεῖ ἔγγραφα μυστικά καὶ ὄπλα. Κάτωχρος ὁ ἱεράρχης ἐβγήκε στὸ παράθυρο καὶ τοὺς ἐβεβαίωσε ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἔγγραφα, μήτε ἄλλο ἐπιλήψιμο ἢ ὑποπτο, παρετήρησε δὲ εἰς αὐτοὺς ὅτι εἶναι ἐντροπὴ νὰ φέρωνται κατὰ τὸν τρόπον αὐτόν. Μετὰ τὰ λόγια τοῦ ἀρχιερέως ἐξεμάνησαν περισσότερο καὶ ἤρχισαν νὰ χτυποῦν περισσότερο τὴν πόρτα καὶ νὰ ὑβρίζουν κτηνωδῶς. Ἡ πόρτα ὑπέκυψεν εἰς τὴν βουλγαρικὴ ἀγριότητα. Ἐμπῆκαν μέσα οἱ βούλγαροι ἕκαστος ἔρευναν σωματικὴν, ἀναποδογύρισαν ντουλάπια, τραπέζια, καρέκλες, ἐξέσχισαν διάφορες φωτογραφίες καὶ ἡ μανία τους κατέστρεψε τὰ πάντα. Ἐφείσθησαν ἀπλῶς τὴν ἀδελφὴν τοῦ ἱεράρχου Ζαφείρω καὶ τὴν γρηῃ μῆτέρα του. Μετὰ χυδαιότατες ὑβρεῖς διέταξαν τὸν μητροπολίτην καὶ τὸν Παπαχαριζάνον νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν πρὸς τὸν σταθμὸν γιατί θέλει νὰ τοὺς δῇ ὁ διοικητὴς. Ἦταν μὲν πρόφασις αὐτό. Ὡδηγήθησαν πρὸς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως. Μετὰ λακτίσματα καὶ μετὰ λογχισμοὺς ὁ ἱεράρχης ἐβάδιζε πρὸς τὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου. Ἡ ἐκτέλεσίς τους ἐγίνε κοντὰ στὸν χείμαρρο, ὅπου ὑπῆρχε λάκκος καιομένης ἀσβέστου. Οἱ στρατιῶτες δὲν ἄφησαν ἀτῦπητο μέρος τοῦ σώματός τους. Ἀφοῦ τὸν ἔφεραν πρὸς τὸν λάκκον τοῦ βῆγαλαν τὰ ρούχα. Ἐπειτα διέταξαν τὸν Παπαχαριζάνον νὰ

καθήση ὀκλαδὸν ἀντίκρου στὸν μητροπολίτη. Καταματωμένος καὶ μὲ πρόσωπο παραμορφωμένο ἐδέησε νὰ ὑπακούσῃ ὁ φίλος τοῦ ἱεράρχη. Οἱ δῆμιοι ἤθελαν νὰ βλέπῃ ὁ ἕνας τοὺς λογιχομοῦς τοῦ ἄλλου. Ἄλλὰ πρὶν ἐκπνεύσῃ ἀπὸ τὸ μαρτύριό του ὁ ἱεράρχης, ὁ Παπαχαριζάνος εὐρέθηκε νεκρὸς ἴσως ἀπὸ ἐγκεφαλικὴ αἱμορραγία ἢ ἴσως καὶ ἐκ τοῦ φόβου. Δὲν ἐκόρεσαν ὅμως οἱ βούλγαροι τὸ πάθος των. Ἐτεμάχισαν τὰ πτώματα τῶν δύο θυμάτων των, ἐξώρυσαν τὰ μάτια τους καὶ τὰ ἔρριξαν στὸν λάκκο τῆς καιομένης ἀσβέστου. Ἔτσι ἀπέθανε ὁ μητροπολίτης Μελενίκου Κωνσταντῖνος, ὁ ὅποιος ἐμαρτύρησε χωρὶς νὰ ἀξιωθῆ νὰ ἀντικρύσῃ τοὺς ἑλληνας στρατιώτας ἐλευθέρους καὶ νὰ ζήσῃ τὴν χαρὰν τῆς ἐλευθερίας διὰ τὴν ὁποίαν ἐργάσθηκε.

Καὶ μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐπετείου τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Μακεδονίας τελοῦμε νοερὸ μνημόσυνο εἰς μνήμην Ἐνὸς ἀρχιερέως, τοῦ μητροπολίτου Μελενίκου Κωνσταντῖνου Ἀσημιάδη, πού μαζί μὲ ἄλλους κληρικούς στάθηκε ὁ θαρραλέος ποιμενάρχης πού ἐθυσίασε τὴν ζωὴν του ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

Ο "ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,"
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1960

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀφιερωμένος
εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Οἰκογένειαν.

Περιέχει, ἐκτὸς τῆς συνήθους ἡμερολογιακῆς ὕλης, καὶ καθημερινὰ καθοδηγητικὰ σημειώματα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας, εἰς τὰ καθήκοντα τῶν συγκροτούντων αὐτὴν, ὡς καὶ εἰς τὴν πρέπουσαν ἀγωγὴν τῶν παιδιῶν. Συνοδεύεται ὑπὸ καλλιτεχνικοῦ χρυσοποικίλου πλαισίου, κοσμουμένου διὰ βυζαντινῆς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου.

ΤΙΜΑΤΑΙ (μετὰ πλαισίου) δρχ. 10.

Εἰς ὁμαδικὰς παραγγελίας Ἐνοριῶν παρέχεται ἔκπτωσης 20%

ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΗΝΟΥ

Ὅμιλία στοὺς Μακκαβαίους

§ III. Ψυχικὸ μεγαλεῖο καὶ ἔνθεος ζῆλος γιὰ τὸ μαρτύριο τοῦ Ἑλεάζαρ καὶ τῶν ἑπτὰ του παιδιῶν.

Ὁ Ἑλεάζαρ φαίνεται ἐδῶ, σὰν ὁ πρωτοπόρος ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἐμαρτύρησαν πρὸ Χριστοῦ· ὅπως ὁ Στέφανος εἶναι ὁ πρωτομάρτυρας ἀπὸ τοὺς μετὰ Χριστόν. Καὶ ἦτανε ἱερέας καὶ γέροντας σεβάσιμος, μὲ κατάσπρα μαλλιά καὶ μὲ πολυσέβαστη γεροντικὴ φρόνηση. Καὶ προτῆτερα μὲν προσέφερε θυσίαις κι' ἀνέπεμπε προσευχὰς γιὰ τὸ λαό· στὴν περίστασι δὲ αὐτῇ, προσέφερε σφάγιο ὑπερτέλειο στὸ Θεὸ τὸν ἑαυτὸν του καὶ ἐξιλίωσεν ὀλόκληρο τὸ λαό· κι' ἐστάθηκε εὐτυχισμένο προοίμιον τοῦ μαρτυρίου, καὶ παραίνεση ποὺ ἐδίδασκε καὶ κραυγάζοντας καὶ σιωπῶντας. Προσέφερε δὲ καὶ τὰ ἑφτά του παιδιὰ, ποὺ αὐτὸς τοὺς διέπλασε τὴν ψυχὴν μὲ τὴν ἀνατροφήν ποὺ τοὺς ἔδωκε, θυσία ζωντανήν, ἁγίαν καὶ εὐάρεστη στὸ Θεό· καὶ λαμπρότερη καὶ ἀγνότερη ἀπὸ κάθε καθιερωμένη ἄλλη προσφορά. Γιατὶ εἶναι ἀπὸ τὰ νομιμώτατα καὶ ἀπὸ τὰ δικαιοτάτα πράγματα, τὸ ν' ἀποδίδωμε στὸν πατέρα τὰ ἔργα τῶν παιδιῶν του.

Μαζὶ μ' αὐτὸν ἐφανερώθησαν τότε καὶ τὰ μεγαλόψυχα καὶ ἥρωικά του παιδιὰ· εὐγενικοὶ βλαστοὶ εὐγενικῆς μάνας· ἀγωνιστὲς τῆς ἀληθείας γεμάτοι ἀπὸ ἔνθεον ζῆλον, ποὺ ἐστέκονταν ψηλότερα ἀπὸ τοὺς καιροὺς τοῦ Ἀντίοχου· καὶ ἦσαν γνήσιοι μαθητὲς τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου καὶ αὐστηροὶ τηρητὲς τῶν πατροπαράδοτων ἐθίμων. Καὶ ὁ ἀριθμὸς τους ἦταν αὐτὸς ποὺ τὸν ἔχουν σὲ ὑπόληψιν οἱ Ἑβραῖοι, καὶ τὸν τιμοῦν μὲ τὸ μυστήριον τῆς ἐβδομαδιάτικης ἀνάπαυσης. Καὶ εἶχαν ὅλοι τους τὸ ἴδιον φρόνημα· τὸν ἴδιον στόχον· κι' ἓνα μονάχα δρόμον ζωῆς ἐγνώριζαν, αὐτὸν ποὺ ὀδηγεῖ στὸ θάνατον γιὰ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἦσαν ἐξίσου ἀδέλφια, καὶ κατὰ τὰ σώ-

ματα και κατά την ψυχήν τους. Κι' ὁ ἕνας ἐξήλευε τὸν ἄλλο γιὰ τὸ μαρτύριό του. Καὶ πρᾶγμα θαυμαστό! ἔτρεχαν πρὸς τὰ βασανιστήρια, σὰν νάνατε θησαυρός· κι' ἐρριψοκινδύνευαν μ' ἐνθουσιασμό γιὰ τὸν νόμο πού τοὺς ἐπαιδαγώγησε. Καὶ περισσότερη ἦταν ἢ λαχτάρα τους γιὰ τὰ βασανιστήρια πού καθυστεροῦσαν, παρὰ ὁ φόβος τους γι' αὐτὰ πού τοὺς ὑπέβαλλαν. Γιατὶ ἕνα πρᾶγμα μονάχα τοὺς ἐφόβιζε, μήπως δηλαδὴ κουρασθῆ ὁ τύραννος ἀπὸ τὸ νὰ τοὺς βασανίζη, κι' ἀπομείνουν μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς χωρὶς τὸ στέφανο τοῦ μαρτυρίου καὶ χωρισθοῦνε ἀπὸ τ' ἄλλα τους τ' ἀδέλφια. Κι' ἔτσι, μὲ τὸ νὰ μὴν πάθουν αὐτοὶ τίποτα, θὰ νικοῦσαν μιὰ νίκη ὀλέθρια.

§ VI. Ἀφάνταστη γενναιοψυχία μητέρας πού ἐξωθοῦσε τὰ παιδιά της στὸ μαρτύριο.

Τότε παρουσιάσθηκε καὶ μιὰ μητέρα ἡρωϊκὴ καὶ γεμάτη ἀπὸ νεανικὴ φλόγα· πού ἦταν ἐξίσου καὶ φιλόθεη καὶ φιλόστοργη μάνα· καὶ πού τὰ σπλάγχνα της τὰ συνετάρασσαν συναισθήματα ἀσυνήθιστα καὶ ἀφύσικα· γιατί δὲν αἰσθανότανε ἔλεος γιὰ τὰ παιδιά της πού τὰ ἐβασάνιζαν, ἀλλ' ἀγωνιοῦσε, μήπως καὶ δὲν τὰ βασανίσουν· καὶ δὲν ἐσυμπονοῦσε περισσότερο αὐτὰ πού ἦταν πλέον νεκρά, ἀλλὰ παρακαλοῦσε νὰ προστεθοῦν σ' αὐτὰ καὶ τὰ ὑπόλοιπα. Καὶ ἡ ἔγνοια της ἦταν μεγαλύτερη γι' αὐτά, παρὰ γιὰ κείνα πού εἶχαν πλέον ξεψυχήσει. Γιατὶ ὁ μὲν ἀγώνας ἐκείνων ἦταν ἀμφίβολος, ἡ μακαριότητα ὅμως αὐτῶν ἦταν ἐξασφαλισμένη. Κι' αὐτὰ μὲν ἦσαν ἐμπιστευμένα πλέον στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ, ἐφρόντιζε δὲ πῶς νὰ παραλάβῃ κι' ἐκεῖνα ὁ Θεός.

Ἔλεγε ἡ μητέρα ἡρωϊκὴ ψυχὴ μέσα σὲ γυναικεῖο κορμί.

Ἔλεγε ἡ μητέρα ἡρωϊκὴ ψυχὴ μέσα σὲ γυναικεῖο κορμί.

Ἔλεγε ἡ μητέρα ἡρωϊκὴ ψυχὴ μέσα σὲ γυναικεῖο κορμί.

στα θάπρεπε νάχη κανείς τήν τόλμη νά εἰπῆ, καί κάτι μεγαλύτερη ἀκόμη. Γιατί ἐκεῖνος μὲν ὠδήγησε στή θυσία ἓνα παιδί μονάχα· ἂν καί ἦτανε τὸ μονάκριβό του· καί τὸ παιδί τῆς ἐπαγγελίας· καί πού αὐτὸν ἀφοροῦσε ἡ ἐπαγγελία· καί τὸ σπουδαιότερο, ὅτι μὲ τῆ θυσίαν αὐτὴ καθιερώθηκε σὰν φύτρο καί σὰν ρίζα, ὄχι μονάχα τῆς Φυλῆς του· ἀλλὰ καί ὅλων τῶν θυμάτων τοῦ εἴδους αὐτοῦ.

Αὐτὴ ὅμως καθιέρωσε στὸ Θεὸ ὁλόκληρο λαὸ ἀπὸ παιδιὰ, καί μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ὑπερέβαλε, ὅλες τὶς μαρνάδες κι' ὅλους τοὺς ἱερεῖς, σὲ θύματα πρόθυμα νὰ σφαγιαστοῦν, σὲ ὀλοκαυτώματα λογικὰ, καί σὲ ἱερά σφάγια πού ἐπεδίωκαν τὴ θυσία τους.

Αὐτὴ ἔδειχνε τοὺς μαστοὺς της, ἐθύμιζε πὼς αὐτὴ τὰ ἀνέθρεψε, παρουσίαζε μπροστὰ σ' ὅλους τ' ἄσπρα της μαλλιά, καί ἀντὶ γιὰ κάθε ἄλλην ἱεσσία ἐφανερώωνε τὰ γηρατειά της· ὄχι γιὰ νὰ ἐκλιπαρήσῃ τὴ σωτηρία τους· ἀλλὰ γιὰ νὰ προκαλέσῃ, μὲ κάθε μέσο, τὸ μαρτύριό τους· κι' ἐνόμιζε σὰν κίνδυνο ὄχι τὸ θάνατό τους, ἀλλὰ τὴ ματαιώσῃ του!

Τίποτε δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὴν λυγίσῃ· οὔτε νὰ τὴν καταπραῦνῃ· οὔτε καί νὰ τὴν κάμῃ ἀτολμότερη. Οὔτε τὰ ἀθρέμβολα πού ἔβλεπεν ἐμπρὸς της· οὔτε οἱ τροχοὶ πού παρουσίαζαν· οὔτε οἱ τροχαντῆρες· οὔτε οἱ καταπέλτες· οὔτε τὰ σουβλερὰ σιδερένια νύχια· οὔτε τ' ἀκονισμένα σπαθιά· οὔτε τὰ καζάνια μὲ τὸ λάδι, πού ἔβραζαν· οὔτε οἱ φλόγες πού ἀναπηδοῦσαν· οὔτε ὁ τύραννος πού ἀπειλοῦσε· οὔτε ὁ κόσμος περίγυρα· οὔτε οἱ σπαθοφόροι πού τὴν ἐβίαζαν· οὔτε τὸ ἀντίκρουσμα τῶν παιδιῶν της· οὔτε τὰ μέλη τους πού τὰ ἐχομματιαζαν· οὔτε οἱ σάρκες τους πού τὶς καταξέσχιζαν· οὔτε τὰ νειᾶτα τους πού ἐρήμαζαν· οὔτε τὰ μαρτύρια πού ἔβλεπαν τὰ μάτια της· οὔτε καί οἱ συμφορὲς πού τὰ ἐκαρτεροῦσαν ἀκόμη.

Κι' αὐτό, πού σὲ τέτοιες φοβερὲς περιστάσεις

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΕΑΤΡΟΥΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΟΣ

ΠΑΤΕΡΙΚΑΙ ΜΑΡΜΑΡΥΓΑΙ

Τί εἶναι ὁ ἐπίσκοπος.

Ἀκολουθήτε πάντα τὸν ἐπίσκοπό σας, πού βρίσκεται μέσα στοῦ θέλημα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς εἶναι ἡ κιθάρα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ οἱ χορδὲς προσαρμοσμένες στὴν κιθάρα αὐτὴ εἶναι οἱ ἱερεῖς σας. Μὲ τὴν ὁμολογία σας καὶ τὴν ὁμόφωνη ἀγάπη σας, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς γίνεται ἄσμα.

(Ἰγνάτιος Ἀντιοχείας)

Στὸν ἕνα Ἰησοῦ Χριστό.

Ὁ ἐπίσκοπος ἔχει τὸν τόπο τοῦ Χριστοῦ. Οἱ πρεσβύτεροι ἔχουν τὸν τόπο τῶν ἀποστόλων. Ὅπως ὁ Κύριος τίποτε δὲν ἔκανε χωρὶς τὸν Πατέρα του, ἔτσι καὶ σεῖς τίποτε νὰ μὴ κάνετε χωρὶς τὸν ἐπίσκοπο καὶ τοὺς πρεσβυτέρους. Ὅλοι σὰν σὲ ἕνα ναὸ νὰ μαζεῦσθε, σὰν σὲ ἕνα θυσιαστήριο, στὸν ἕνα Ἰησοῦ Χριστό, πού προῆλθε ἀπὸ τὸν ἕνα Πατέρα καὶ μένει ἕνας καὶ θὰ μένη.

(Ἰγνάτιος Ἀντιοχείας)

Ἡ παλιὰ ζύμη.

Ὅποιοι ὀνομάζονται μὲ ἄλλο ὄνομα κι' ὄχι χριστιανικό, δὲν εἶναι τοῦ Θεοῦ. Πετάξτε, λοιπόν, τὴν κακὴ καὶ παλιωμένη καὶ ξυσισμένη

εἶναι τὸ πλεῖον ἀναβάσταγο γιὰ τὸν κόσμον ὅλον, ἡ διάρ-
κεια δηλαδὴ τοῦ κινδύνου, ἦτανε γι' αὐτὴν τὸ πλεῖον
εὐχάριστο πρᾶγμα. Γιατὶ τὰ βασανιστήριά τους τᾶ-
κανε βαρύτερα, ὄχι μονάχα ἡ ποικιλία τους, πού ὅλα
μαζεμένα τὰ καταφρονούσαν περισσότερο ἀπὸ ὅσο
ἕνας μπορεῖ νὰ καταφρονέσῃ ἕνα μονάχα· ἀλλὰ καὶ τὰ
λόγια τοῦ διώκτη τους· πού ἦσαν λογῆς λογῆς· καὶ
πού ἄλλοτες ὕβριζε· ἄλλοτες ἐφοβέριζε· ἄλλοτε τοὺς
ἐτρομοκρατοῦσεν· ἄλλοτε τοὺς ἐχάιδευε· καὶ τίποτε
ἀπολύτως δὲν ἔμεινε πού νὰ μὴν τὸ μεταχειρισθῇ, γιὰ
νὰ ἐπιτύχη αὐτὸ πού ἤλπριζε.

Μετάφραση ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

ζύμη. Ἀλλάξτε σὲ νέα ζύμη, πού εἶναι Χριστός. Ἀλατισθῆτε σ' Αὐτόν, γιὰ νὰ μὴ σαπίση κανεὶς σας.

Κι' αὐτὰ σᾶς τὰ γράφω, ἀγαπητοί, ὄχι γιατί ἔτσι κάνετε, ἀλλὰ γιὰ νὰ σᾶς προφυλάξω. Δὲν θέλω νὰ πέσετε στ' ἀγκίστρια τῆς κενοδοξίας, ἀλλὰ νὰ εἴστε στερεωμένοι στὴν ὀρθὴ πίστι, στὸν Χριστὸ τὴν ἐλπίδα μας, ἀπὸ τὴν ὁποία μὴ γένοιτο νὰ ξεστρατίση κανεὶς σας.

(Ἰγνάτιος Ἀντιοχείας)

Γιατὶ εἶναι ποθητὸ τὸ μαρτύριο.

Γιατὶ παραδίνω ὀλότελα τὸν ἑαυτὸν μου στὸν θάνατο; Γιατὶ τὸν παραδίνω στὴ φωτιά, στὸ μαχαίρι, στὰ θηρία; Διότι κοντὰ στὸ μαχαίρι, εἴμαστε κοντὰ στὸ Θεό. Διότι ἀνάμεσα στὰ θηρία, εἴμαστε ἀνάμεσα στὸν Θεό.

Κι' αὐτὸ γίνεται μόνο πρὸς χάριν τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ. Τὰ ὑπομένω ὅλα γιὰ νὰ συμπάθω μ' Αὐτόν. Κι' Αὐτὸς εἶναι πού μ' ἐνισχύει, ἔχοντας γίνεи τέλειος ἄνθρωπος. Τὸν Ὅποιον μερικοὶ ἀρνοῦνται. Κι' ἔτσι στέκονται πρὸς τὸ μέρος τοῦ πραγματικοῦ θανάτου. Δὲν τοὺς ἔπεισαν οἱ προφητεῖες οὔτε ὁ νόμος τοῦ Μωϋσέως οὔτε τὸ Εὐαγγέλιο οὔτε τὰ παθήματα τῶν δικῶν μας. Διότι τὴν ἴδια περιφρόνησι, πού δείχνουν στὸν Κύριο, τὴ δείχνουν καὶ στοὺς χριστιανούς.

(Ἰγνάτιος Ἀντιοχείας)

Τὰ δύο νομίσματα.

Τὰ πράγματα εἶναι καθαρὰ. Καὶ τὰ ἔχουμε καὶ τὰ δυὸ μπροστά στὰ μάτια μας. Τὸ ἓνα εἶναι ὁ θάνατος καὶ τὸ ἄλλο ἡ ζωὴ. Εἶναι σὰν δυὸ λογιῶν νομίσματα, πού ἄλλοι ἀγαποῦν αὐτὸ κι' ἄλλοι ἐκεῖνο. Τὸ ἓνα-ἡ ζωὴ- ἔχει χαραγμένο πάνω του τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἄλλο — ὁ θάνατος — εἶναι τὸ νόμισμα τοῦ κόσμου κι' ἔχει χαραγμένο πάνω του τὸ θέλημα τοῦ Πονηροῦ.

(Ἰγνάτιος Ἀντιοχείας)

Ἐνα ἀπὸ τὰ δυὸ.

Ζοῦμε τοὺς ἔσχατους καιροὺς. Λοιπὸν, ἄς νοιώσουμε ντροπὴ. Ἄς φοβηθοῦμε τὴν μακροθυμία τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ μὴ καταλήξουμε στὴν καταδίκη του. Ἡ τὴ μέλλουσα ὀργὴ θὰ φοβηθοῦμε ἢ τὴ Χάρι πού εἶναι μπροστά μας θ' ἀγαπήσουμε, ἓνα ἀπὸ τὰ δύο.

Ὁ σκοπὸς μας ἓνας εἶναι: πῶς νὰ βρεθοῦμε μέσα στὸν Ἰησοῦ Χριστό, δηλαδή μέσα στὴν ἀληθινὴ ζωὴ.

(Ἰγνάτιος Ἀντιοχείας)

Ἡ Θεία Λειτουργία.

Πολλοὶ κι' ἄλλοι ἀπὸ τοὺς θείους ποιμένες καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ διαδέχθηκαν τοὺς ἱεροὺς ἀποστόλους, παρέδωσαν γραπτὴν κληρονομία τῆς λειτουργίας στὴν Ἐκκλησία. Ἀπ' αὐτοὺς πρῶτοι καὶ πιὸ ὁμοναστοὶ εἶναι οἱ ἐξῆς: ὁ μακάριος Κλήμης, ὁ διάδοχος καὶ μαθητὴς τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων, ἔχοντάς την πάρει ὑπαγορευμένη ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς ἀποστόλους. Κι' ὁ Θεὸς Ἰάκωβος, ποὺ τοῦ ἔπεσε ὁ κλῆρος στὴν Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων κι' ἔγινε πρῶτος τῆς ἐπίσκοπος ἀπὸ τὸν πρῶτο μεγάλο ἀρχιερέα, ἔχοντας ἐκεῖ ἐγκατασταθῆ, τὸν Χριστὸ καὶ Θεὸ μας.. Μετὰ τὴν ἀνάληψι τοῦ Σωτῆρος μας στοὺς οὐρανοὺς, οἱ Ἀπόστολοι, πρὶν σκορπίσουν σ' ὅλη τὴν οἰκουμένη, ἦταν ὅλοι μαζί κάνοντας ὁλοήμερες προσευχές. Κι' ἔχοντας βρῆ γιὰ παρηγορία τους τὴ μυστικὴ ἱερουργία τοῦ Δεσποτικοῦ Σώματος, τὴν ἐψέλναν διεξοδικώτατα.. Ἀλλὰ οἱ κατοπινοί, ἀφοῦ ἔχασαν τὴ σταθερότητα καὶ τὴ ζέσι τῆς πίστεως, πεσμένοι στὶς φροντίδες καὶ τὰ ἔργα τοῦ κόσμου, κουράζονταν ἀπὸ τὸ μάκρος αὐτὸ τῆς λειτουργίας καὶ μόλις σύχναζαν στὴν ἀκρόασι τῶν λόγων τοῦ Κυρίου. Γι' αὐτό, λοιπόν, κι' ὁ θεὸς Βασίλειος, μετὰ χειριζόμενος ἓνας εἶδος θεραπευτικῆς μεθόδου, τὴν ἀπαγγέλλει συντομώτερη. Ὑστερα ἀπὸ λίγο πάλι, ὁ πατὴρ μας καὶ χρυσὸς στὴ γλώσσα Ἰωάννης, μὲ τὴν ἐγνοια τῆς σωτηρίας τῶν προβάτων σὰν ἄλλος σομπάνος καὶ λαμβραίνοντας ὑπ' ὄψι του τὴ ραθυμία τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, θέλησε νὰ ξεριζώσῃ μιὰ καὶ καλὴ κάθε σατανικὴ πρόφασι. Γι' αὐτὸ καὶ περιώρισε τὰ πολλὰ καὶ κανόνισε νὰ τελῆται συντομώτερη ἢ λειτουργία.

(Κείμενο ἀποδιδόμενο στὸν Πρόκλο, πατριάρχη Κων/πόλεως)

Ἡ συμφωνία τῶν Εὐαγγελιστῶν.

Γιὰ τὴ συμφωνία, ποὺ ἐνώνει τοὺς τέσσερις Εὐαγγελιστάς, μάρτυς εἶναι ἡ οἰκουμένη, ποὺ δέχθηκε ὅλα μαζί τὰ λόγια τους. Ἀλλὰ μάρτυρες εἶναι ἀκόμα κι' οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀλήθειας.

Μετὰ ἀπὸ τοὺς Εὐαγγελιστάς φάνηκαν πολλὲς αἵρέσεις, ποὺ πίστευαν ἀντίθετα πρὸς τὰ λόγια τῶν Εὐαγγελιστῶν. Ἄλλες ἀπ' αὐτές, λοιπόν, δέχθηκαν τὰ ἱερά κείμενα ὁλόκληρα. Κι' ἄλλες, ἀφοῦ τὰ κομμάτισαν, κράτησαν μονάχα ἓνα μέρος. Ἄν ὑπῆρχε σύγκρουσι στὰ λόγια τῶν Εὐαγγελίων, δὲν θὰ τὰ παρελάμβαναν

ὄλα οἱ αἰρετικοί. Θὰ ἔπαιρναν μονάχα ὅσα θὰ νόμιζαν ὅτι στηρίζουν τὶς ἰδέες τους. Οὔτε πάλι ὅσοι αἰρετικοὶ πῆραν ἓνα μέρος, θ' ἀποδείχονταν ἀκριβῶς ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος ποὺ παραδέχθησαν, ὅτι εἶναι πλανημένοι. Καὶ πῶς ἀποδείχονται; Μὲ τὸ ὅτι τὸ μέρος ποὺ παραδέχθησαν βοᾷ καὶ κράζει ὅτι εἶναι ἀξεχώριστο ἀπὸ ὅλο τὸ ἱερό κείμενο.

(Χρυσόστομος)

Πόσο κοντὰ εἴμαστε στὸν Παράδεισο.

Πότε, λοιπόν, πέστε μου, θὰ ἐφαρμόσουμε τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ τὰ κάμουμε πράξι; Πότε θὰ πάψουμε νὰ ἐνδιαφερώμαστε γιὰ τὰ ἐπίγεια περισσότερο ἀπ' ὅσο γιὰ τὰ οὐράνια;

*Ἄν μιλήσης γιὰ πράγματα ἀδιάφορα σ' ἓνα ἄλλο καὶ τὸν δῆς νὰ μὴ σὲ προσέχη, τὸ θεωρεῖς αὐτὸ προσβλητικό. Πῶς, λοιπόν, νὰ μὴν ὀργίζης τὸ Θεὸ ὅταν σοῦ μιᾶ γιὰ τὴ σωτηρία σου κι' ἐστὶ στρέφης ἄλλοῦ τὴν προσοχή σου;

*Ἐμεῖς δὲν γνωρίζουμε οὔτε πόσο ἀπέχουμε ἀπὸ τὸν παράδεισο, ὅπου ὁ Θεὸς μᾶς καλεῖ. Καλῶντας μας μᾶς πληροφορεῖ καὶ πῶς πρέπει νὰ ζήσουμε ἐδῶ κάτω ὥστε νὰ φτάσουμε ἐκεῖ. *Ἄν εἶχαμε σκεφθῆ αὐτὴ τὴν ἀπόστασι, θὰ δείχναμε κάθε ἔγνωια πῶς νὰ τὴ συντομέσουμε.

(Χρυσόστομος)

Μέγας εἶσαι Κύριε.

*Ἡ ὁρατὴ κτίσις μᾶς φανερῶνει τὸ μέγεθος τῆς θείας δυνάμεως. *Ἀλλὰ ποιὸς λόγος καὶ ποια διάνοια θὰ ἐξαρκέσουν, γιὰ νὰ ἱστορήσουν τὴ μεγαλωσύνη του, ὅταν ὑψώσουμε τὸ λογισμό μας στὶς ἀόρατες δυνάμεις, ποὺ κι' αὐτὲς εἶναι ποίημά του; Τί νὰ ποῦμε, ὅταν σκεφθοῦμε τὶς στρατιές τῶν ἀγγέλων, τῶν ἀρχαγγέλων, τῶν θρόνων, τῶν κυριοτήτων, τῶν ἀρχῶν, τῶν ἐξουσιῶν, τῶν Χερουβὶμ καὶ τῶν Σεραφίμ, ὅπως ὀνομάζει ἡ Γραφὴ τὶς τάξεις τῶν *Ἄνω Δυνάμεων;

(Χρυσόστομος)

***Ἡ σάρκωσις τοῦ Χριστοῦ.**

Στοχαστῆτε τί σημαίνει νὰ κατεβῆ ὁ ἥλιος ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς καὶ νὰ τρέχη πάνω στὴ γῆ καὶ νὰ σκορπῆ γύρω του ὅλη του τὴ λάμπη. *Ἀλλὰ συνέβηκε κάτι πρὸ θαυμαστὸ ἀκόμα. Εἰσηλθεν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης στὴ σάρκα μας, ἀφοῦ κατέβηκε στὴ γῆ.

(Χρυσόστομος)

Πῶς πρέπει νὰ κοινωνοῦμε.

Βάλε στὸ νοῦ σου, ὦ ἄνθρωπε, σὲ ποιά τράπεζα πλησιάζεις, τώρα πού πᾶς νὰ κοινωνήσης. Θυμήσου, ὅτι ἐνῶ εἶσαι γῆ καὶ σποδός, μεταλαμβάνεις σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ.

(Χρυσόστομος)

Τὸ πλατὺ ὑπόδημα.

Ὅπως ἓνα πολὺ πλατὺ παπούτσι σ' ἐμποδίζει νὰ περπατᾷς καλά, ἔτσι καὶ σπῆτι μεγαλύτερο ἀπὸ τὶς ἀνάγκες σου μπορεῖ νὰ σοῦ ἐμποδίσῃ τὸ δρόμο πρὸς τὸν παράδεισο.

(Χρυσόστομος)

Ὅπως ὁ ἀέρας τοῦ λουτροῦ.

Ὅταν ἀνοίγουν τὶς θύρες συνεχῶς στὸ λουτρό ἢ μέσα θερμότης βγαίνει ἔξω καὶ σκορπίζεται. Ἔτσι κι' ἡ ψυχὴ μὲ τὶς ἄσκοπες καὶ πολλὰς κουβέντες χάνει τὴ ζεστασιὰ πού τῆς δίνει ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ μέσα της.

(Διάδοχος Φωτικής)

Μιά ζωντανὴ ἐπιθυμία.

Νὰ ἔχῃς πάντα μιὰ ζωντανὴ ἐπιθυμία: πῶς νὰ ὑπηρετῆς σὲ κάθε πρᾶγμα τὸν Θεό. Γιὰ ν' ἀνάψῃς μέσα σου αὐτὸ τὸν πόθο, συλλογίσου ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι υπεράξιος νὰ ὑπηρετῆται καὶ νὰ τιμᾶται. Συλλογίσου ἀκόμα καὶ τοῦτο: Αὐτός, γιὰ νὰ ὑπηρετήσῃ ἐσένα, ἐβασανίσθη καὶ ἐκοπίασε τριαντατρεῖς χρόνους. Κι' ὅτι, γιὰ νὰ σοῦ θεραπεύσῃ τὶς θανάσιμες πληγές, δὲν χρησιμοποίησε κρασί καὶ λάδι κι' ἐμπλαστρα, ἀλλὰ τὸ πολὺτιμο αἷμά του, πού ἔτρεξε ἀπὸ τὶς πανάγιες φλέβες του.

(Νικόδημος Ἀγιορείτης)

Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Χριστοῦ.

Γι' αὐτὸ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔγινε υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ νὰ γίνουν υἱοὶ τοῦ Θεοῦ οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἥτοι τοῦ Ἀδάμ.

(Μέγας Ἀθανάσιος)

(Ἀπόδοσις ΑΚΥΛΑ)

ΕΟΡΤΟΔΡΟΜΙΟΝ

21 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

“ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΕΣΜΕΝ,,

«Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε
καὶ μαστοὶ σὺς ἐθήλασας».

(Λουκ. ια' 27)

Χρέος ἱερὸν καὶ καθήκον σπουδαῖον ἐπιτελοῦντες οἱ εὐσεβεῖς γονεῖς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὀδηγοῦν αὐτὴν — μικρὰν ἤδη κορασίδα — εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἀφιέρωσιν. Τὸ χρέος τῶν αὐτῶ, τοῦ ὁποῦ τὴν ἐκπλήρωσιν ὑπενθυμίζει ἡ σημερινὴ εὐορτή τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, δὲν εἶχε μόνον τὴν ἐννοίαν τῆς τηρήσεως κάποιας εὐλαβοῦς ὑποσχέσεώς τῶν πρὸς τὸν Θεόν, κατὰ τὴν παράδοσιν, διὰ τὴν λύσιν τῆς ἀτεκνίας τῶν. Ἔχει βαθύτερον νόημα. Ἄλλωστε καὶ ἡ σημερινὴ εὐαγγελικὴ περικοπὴ ὑπεγράμμισε τὴν μεγάλην τιμὴν, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τοὺς γονεῖς διὰ τὰ ἐξαιρέτα τέκνα τῶν. Ἡ προσφώνησις «μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε», ἡ ὁποία ἀπηρθύνθη πρὸς τὴν Θεοτόκον, ἄριστα θὰ ἤρμοζε καὶ εἰς τοὺς γονεῖς Αὐτῆς, διότι ἐγέννησαν τοιαύτην θυγατέρα. Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ προβοῦν εἰς μίαν ἐκδήλωσιν εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεόν; Ἀκριβῶς δὲ ἡ ἀφιέρωσις τῆς Παναγίας Παρθένου εἰς τὸν Θεόν, ὅπως θὰ ἐξηγήσῃ ἡ παροῦσα ὁμιλία, ἐκφράζει τὰ βαθύτερα συναισθηματὰ τῶν πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τὴν θεόπαιδα Μαρίαν, τὴν ὁποίαν ἐχάρισεν εἰς αὐτούς.

1. Προϋποθέτει, ἐν πρώτοις, τὴν κατανόησιν, ὅτι τὰ γεννώμενα τέκνα ἔχουν πατέρα καὶ δημιουργὸν τὸν Θεόν. Εἰς Αὐτὸν ἐπομένως ἀνήκουν. Ἰδικὰ Του εἶναι τὰ γεννώμενα παιδιά. Ἡ ἀφιέρωσις λοιπὸν εἰς τὸν Θεόν δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, εἰμὴ ἀναγνώρισις ἔμπρακτος καὶ προσφορά τοῦ εἰς Αὐτὸν ἀνήκοντος.

Ὅταν ἡ πρώτη γυναῖκα — ἡ Εὐὰ — ἀπέκτησε τὸ πρῶτό της παιδί — τὸν Κάϊν — ἐκθαμβος ἐνώπιον τῆς συνεχιζομένης δημιουργίας τοῦ Θεοῦ, ἔλεγεν «ἐκτεησάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ Θεοῦ». (Γεν. δ' 1). Αὐτὸ δὲ εἶναι πράγματι τὸ ὀρθὸν φρόνημα ἐν προκειμένῳ. Δημιουργὸς καὶ πλάστης ὅλων τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὁ Θεός. Οἱ γονεῖς εἶναι, τρόπον τινά, ἡ χοάνη, διὰ τῆς ὁποίας μετοχετεύεται ὑπὸ τοῦ Πλάστου πᾶσα «ψυχὴ ζῶσα». Εἶναι, ἐν πάσῃ περιπτώσει, οἱ γονεῖς συνεργοὶ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν συνέχισιν τῆς δημιουργίας. Μεγάλῃ ἡ τιμὴ, ὁμολογουμένως.

Καὶ ὅμως ὑπάρχουν πολλοὶ καταφρονοῦντες αὐτὴν τὴν τιμὴν, καὶ ἀρνούμενοι ἢ περιορίζοντες τὸ καθῆκον τῆς πατρότητος καὶ τῆς μητρότητος. Τοῦτο δὲ δὲν εἶναι ἀπλῶς ἔλλειψις κατανοήσεως τῆς ἐν λόγῳ ὑψίστης τιμῆς· δὲν εἶναι μόνον λιποταξία ἀπὸ ἱερὸν καθῆκον· ἀλλ' εἶναι καὶ ἀνταρσία κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπανάστασις κατὰ τῆς φύσεως. Τὸ ἐσκέφθημέν ποτε; ὁ ἄνθρωπος τολμᾷ νὰ παρεμβάλλῃ ἐμπόδιον εἰς τὴν δημιουργίαν!

Εἶναι δὲ γνωστὰ τὰ ἐπιχειρήματα τῆς φυγοτεχνίας. Ἡ σημερινὴ ἀνώμαλος κατάστασις, τὰ δύσκολα οἰκονομικὰ μας κ.ο.κ. "Ὅλα ὅμως αὐτὰ μεταφράζονται εἰς ἔλλειψιν θερμῆς πίστεως, ἐφ' ὅσον μάλιστα οἱ ἀρνηταὶ τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ δὲν εἶναι τόσον οἱ πτωχότεροι, ὅσον ἐκεῖνοι ποὺ διαθέτουν ἰκανὴν ἐπάρκειαν ἀγαθῶν. Οἰαιδή ποτε δυσμενεῖς συνθῆκαι, εἴτε ἀτομικαὶ (πτωχεῖα, ἀσθένεια κλπ.), εἴτε γενικώτεροι (κατάστασις τῆς ὅλης κοινωνίας), δὲν πρέπει νὰ γίνωνται κακοὶ σύμβουλοι καὶ νὰ ὀδηγοῦν εἰς ἐγκλήματα, ἢ ἔστω εἰς ἄρνησιν ἱερωτάτου καθήκοντος, οὔτε εἰς μολυσμὸν σαρκὸς καὶ πνεύματος. Ζῆ Κύριος ὁ Θεός. Δὲν πρόκειται νὰ ἀφήσῃ τὰ γεννώμενα παιδιὰ νὰ πεινάσουν, οὔτε τοὺς γονεῖς των νὰ πάθουν κακόν. Ἄς σημειωθῆ δὲ καλῶς, ὅτι ἡ εὐθεῖα ὁδὸς ἔχει ὀλιγωτέρους κινδύνους ἀπὸ τὴν σχολιάν. Τὰ παιδιὰ εἶναι εὐλογία Θεοῦ, δὲν εἶναι κατάρρα. Εἶναι δῶρα τῆς εὐδοκίας Του. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀπαράδεκτος χριστιανικῶς πᾶσα σχετικὴ παράβασις νόμων φυσικῶν καὶ ἠθικῶν, ὑπὸ οἰανδήποτε δικαιολογίαν. Καὶ δὲν μένει ποτὲ ἀτιμώρητος. Πλεῖστα δυσάρεστα ἐπακολουθοῦν εἰς τοὺς λιποτάκτας (ἀσθένεια τῶν γονέων, θάνατοι τέκνων, ἀτυχήματα καὶ θλίψεις διάφοροι), ἐνῶ ὁ πιστὸς οικογενειάρχης εὐφραίνεται «κύκλῳ τῆς τραπέζης καθορῶν τὰ ἔκγονα αὐτοῦ».

2. Ἄλλ' ἢ κατανόησις ὅτι τὰ παιδιὰ μας εἶναι πρωτίστως τέκνα τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ ὀλοκληρωθῆ καὶ ὡς πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἰδίους, διὰ νὰ μᾶς γίνῃ φρόνημα, ὅτι ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, δὲν ἀνήκομεν εἰς τὸν ἑαυτὸν μας. «Ὁ ὁ κ ἐ σ τ ἐ ἐ α υ τ ὶ ῶ ν» λέγει ὁ θεὸς Ἄπ. Παῦλος. Καὶ ἐπεξηγεῖ· «ἡ γ ο ρ ᾶ σ θ η τ ε γ ᾶ ρ τ ι μ ῆ ς». Διότι ἔχετε ἐξαγορασθῆ μὲ τὸ τίμιον Αἷμα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ συμπεραίνει· «δ ο ξ ᾶ σ α τ ε δ ῆ τ ὸ ν θ ε ὸ ν ἐ ν τ ῶ σ ῶ μ α τ ι ὕ μ ὶ ῶ ν καὶ ἐ ν τ ῶ π ν ε ὑ ῆ μ α τ ι ὕ μ ὶ ῶ ν, ἅ τ ι ν ᾶ ἐ σ τ ι τ ο ὦ θ ε ο ὦ» (Α' Κορ. ς' 19,20). Δηλ. ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμά μας πρέπει νὰ ἀγιάζωνται πάντοτε, πρὸς δόξαν Θεοῦ. Ἀκριβῶς δὲ καὶ ἡ σήμερον ἐν τῷ ναῶ εἴσοδος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐνέχει καὶ τοῦτον τὸ συμβολισμόν· μία προσφορά ἀγία — κυριολεκτικῶς παναγία — προσφέρεται εἰς τὸν ἅγιον Θεόν, ἐν τῷ ἁγίῳ Ναῶ Του.

Ἐφ' ὅσον δὲ ὁ Θεὸς εἶναι «ἅγιος καὶ ἐν ἁγίοις ἀναπαύομενος», ἔχομεν χρέος καὶ ὅλοι ἡμεῖς νὰ τοῦ προσφέρωμεν τὸν ἑαυτὸν μας, πού Τοῦ ἀνήκει — ὅπως εἶπομεν — προσφορὰν καὶ «*θυσίαν ζῶσαν*», μὲ μίαν ζωὴν ἐνάρετον καὶ ἁγίαν. Ψυχῇ καὶ σώματι Τοῦ ἀνήκομεν. Καὶ ὀφείλομεν νὰ διατηρῶμεν καθαρότητα «*ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ*» (Β' Κορ. ζ' 1), ὅποτε ὄντως ἀδοξάζομεν τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ἡμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ.

25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΝ

Η ΠΛΗΓΗ ΤΗΣ ΔΥΝΑΜΕΩΣ

«*Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ*»
(Φιλιπ. δ' 13)

Εἶναι ἀξιοθαύμαστος ἡ γενναιότης καὶ ἡ ἀνδρεία, μὲ τὴν ὁποίαν ἀντιμετώπισε τὸ μαρτύριον καὶ τὸν θάνατον ἡ ἑορταζομένη Ἀγία Αἰκατερίνη. Νεαρὰ κόρη, ἀδύνατος ὑπαρξίς, παρουσιάζεται μὲ ἥρωϊσμὸν ἀσυνήθη διὰ τὸ φύλον καὶ τὴν ἡλικίαν τῆς. Πού ὀφείλεται τὸ γεγονός τοῦτο; Ἴδου ἡ ἀπάντησις, κατὰ τὸν Ἀπ. Παῦλον: «*πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ*». Ἄς ἐμβαθύνωμεν εἰς τὸ γεγονός καὶ εἰς τὴν ἐξήγησίν του. Διότι ἔχει πάντοτε τὰς ἀναλογίας του καὶ τὴν ἐφαρμογὴν του εἰς τὴν ζωὴν μας.

1. Ἀνήκειν εἰς τὸ λεγόμενον ἀσθενὲς φύλον. Δὲν θὰ ἦτο παράδοξον, ἐὰν ὁ φόβος τῶν φρικτῶν βασανιστηρίων τὴν ἔκαμπτεν. Οὔτε ἱκανοποιεῖ ἄλλη ἐξήγησις, ἀπὸ ἀκείνας πού ἠθέλησαν μερικοὶ νὰ ὑποστηρίξουν. Οὔδεις ἐνθουσιασμός ἢ φανατισμός θὰ ὠδηγοῦσε μέχρι τοῦ «τροχοῦ», τοῦ αἵματος, τῶν ἀφορήτων πόνων, τοῦ θανάτου. Μία νεᾶνις μὲ προσόντα σπάνια (ἀριστοκρατικὴν καταγωγὴν, μόρφωσιν, ὠραιότητα...) δὲν θὰ τὰ ἐθυσίαζεν ὅλα, χωρὶς νὰ ὑπάρχη τὸ κίνητρον καὶ ἡ ἐνδυνάμωσις τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἄλλ' ἡ Αἰκατερίνη ἠσθάνετο ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Ἐὰν Ἐκεῖνος ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐσκέπτετο, διατί καὶ ἡμεῖς νὰ μὴ «*συμπάσχωμεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν*»; (Ρωμ. ἡ' 17). Ἐκεῖνος εἶπεν, ὅτι «*ὄς ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐνεκεν ἐμοῦ... οὐ*

τος σώσει αὐτήν» (Μάρκ. η' 35). Καὶ ἡ ἅγια Αἰκατερίνη, «ἀφορωσα εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν» (Ἐβρ. ιβ' 2), ἐμπνέεται παρ' Αὐτοῦ. Προχωρεῖ εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς θυσίας. Ἀτρόμητος πρὸ τῶν ἀπειλῶν. Ἀλύγιστη πρὸ τῶν βασάνων. Ἄφοβος ἀπέναντι καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου. Εἰς ὅλα δὲ αὐτὰ πηγὴ δυνάμεως ὑπῆρξεν ὁ κατὰ Χριστὸν ζήλος της· «πάντα ἰσχύει ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντι Χριστῷ».

2. Καὶ ταῦτα μὲν ἡ ἅγια Αἰκατερίνη. "Ολοι ὅμως ἀντιμετωπίζομεν δυσκολίας εἰς τὴν ζωὴν. Καὶ ὅλοι ἔχομεν ἀνάγκην ἐνισχύσεως τῆς θελήσεως καὶ τοῦ χαρακτῆρός μας, διὰ νὰ εἴμεθα δυνατοὶ ἐνώπιον τῶν δυσχερῶν περιστάσεων.

Πολλοὶ ἐμφανίζονται ὡς τάχα δυνατοὶ καὶ δυναμικοὶ ἄνθρωποι. Πῶς ὅμως ἀντιλαμβάνονται τὴν ἰσχὴν καὶ τὴν δύναμιν; Ὡς βίαιον τρόπον καὶ καταπίεσιν τῶν ἄλλων. Χαρακτῆρες θυμώδεις καὶ ἀπότομοι. Ἄνθρωποι τραχεῖς καὶ σκληροί. Καταπιέζοντες τοὺς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των ἢ τοὺς ἔχοντας τὴν ἀνάγκην των.

Δὲν εἶναι ὅμως αὐτὸ πραγματικὴ δύναμις. Εἰς τὴν πραγματικότητα πρόκειται περὶ ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν, ἀπὸ ἐκείνας μάλιστα ποῦ δὲν ἔχουν εὐκόλα οἱ ἄνθρωποι τὴν δύναμιν νὰ τὰς ὑπερνικήσουν. Διὰ τοῦτο, ἄνθρωποι μεγάλης ἐξωτερικῆς ἐπιβολῆς, εἶναι ὡς πρὸς τὸν ἑαυτὸν των ἀσθενοῦς χαρακτῆρος καὶ ἀναποφάσιστοι. Ὑποχείριοι εἰς πολλὰ πάθη... Εἰς ὥρας δὲ συμφορῶν τὰ χάνουν καὶ ἀπελπίζονται. Πολὺ ὀλιγώτερον κατορθώνουν νὰ ἀντιμετωπίσουν γενναίως κινδύνους καὶ ἀπαιτήσεις τοῦ καθήκοντος. Συνήθως λιποτακτοῦν ἀπὸ τὸ καθῆκον, ὅταν τοῦτο ἀπαιτῆ ἥρωισμόν.

Μόνον ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς εἶναι πράγματι δυνατὸς ἄνθρωπος. Ἐχει αὐτοκυριαρχίαν. Καὶ «τὸ νικᾶν αὐτὸν ἑαυτὸν πασῶν νικῶν πρώτη τε καὶ ἀρίστη», διεκήρυξαν οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι. Ἐχει ὑπομονὴν ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς. Ἐχει συνέπειαν πρὸς τὰς ἀρχάς του, καὶ ἀψηφᾷ ὅσα δυσάρεστα ἐπακολουθοῦν, ἕνεκα τῆς τηρήσεως τῆς χριστιανικῆς γραμμῆς κατὰ πάντα. «Τὰ πάντα ἰσχύει ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντι Χριστῷ».

Ἀγαπητοί, τὸ παράδειγμα τῆς ἐορταζομένης μεγαλομάρτυρος ἁγίας Αἰκατερίνης δὲν εἶναι ἀπλῶς προτρεπτικὸν καὶ ἐνισχυτικὸν δι' ἡμᾶς. Ἄλλ' εἶναι καὶ πρὸς ἑλεγχόν μας, διὰ τὰς ἀδυναμίας ποῦ ἔχομεν καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν θάρρους καὶ ἀγωνιστικῆς διαθέσεως εἰς τὴν ζωὴν. Εἶθε νὰ μᾶς κινήσῃ πρὸς ἀγῶ-

νας πνευματικούς, και να μᾶς αὐξήσῃ τὸν ζῆλον διὰ τὴν ἀρετὴν και τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, διὰ νὰ ἀναδειχθῶμεν ἄξιοι πολῖται και ἐργάται τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΑΝΔΡΕΑΝ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΝ

ΤΟ ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΕΥΡΗΜΑ

«Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν».

(Ἰω. α', 42)

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς μακρᾶς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος ἔγιναν ἀνακαλύψεις μεγάλαι. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν ὑπῆρξαν εὐεργετικώτατα διὰ τὴν ἀνθρωπότητα και ἐχάρισαν εἰς αὐτὴν χαρὰν μεγάλην. Καμμία ὅμως ἀνακάλυψις δὲν ὑπῆρξε τόσο σπουδαία, ὅσον ἐκείνη τοῦ σήμερον ἑορταζομένου Ἀποστόλου Ἀνδρέου, τὴν ὁποίαν πλήρης χαρᾶς διεκήρυξε μετὰ λέξεις «εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν». Ἦτο τόσο σπουδαία ἡ ἀνακάλυψις αὐτή, ὥστε ὁ Ἀνδρέας ξεπερνᾷ ὁμολογουμένως, εἰς βαθμὸν ἀσύγκριτον, τὸν ἀρχαῖον ἐκεῖνον σοφόν, ὁ ὁποῖος, ὕστερα ἀπὸ μίαν ἀνακάλυψιν φυσικὴν, ἐφώναξε, πλήρης χαρᾶς, εἰς τοὺς δρόμους, «εὐρηκα, εὐρηκα». «Εὐρήκαμεν» λέγει και ὁ Ἀνδρέας. «Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν». Ἀλλὰ ἄς ἐμβαθύνωμεν, ἀγαπητοί, εἰς τὸ νόημα τῆς διακηρύξεως αὐτῆς τοῦ ἑορταζομένου Ἀποστόλου.

1. «Εὐρήκαμεν»! Καὶ μόνη ἡ λέξις αὐτὴ φανερώνει ἀνθρώπον, ὁ ὁποῖος προηγουμένως ἐζήτη. Διότι, ὅταν λέγῃ κανεὶς «εὐρηκα», αὐτὸ σημαίνει ὅτι προηγουμένως ἀνεζήτη, και τώρα εἶναι εἰς τὴν θέσιν ἐκεῖνου, ὁ ὁποῖος εὔρε τὸ ζητούμενον και ποθοῦμενον. Καὶ εἶναι διδακτικώτατον νὰ προσέξωμεν, ὅτι ὁ Ἀνδρέας ἦτο ἀνθρώπος πού εἶχε πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα και ἐζήτη νὰ εὔρῃ τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας. Βεβαίως ὁ Ἀνδρέας δὲν ἦτο κανένας σοφός, ἢ ἐπιστήμων, τοῦ ὁποῖου τὸ κύριον ἔργον νὰ εἶναι ἡ ἀναζήτησις και εὑρεσις τῆς ἀληθείας. Ἀπλοϊκὸς ἀλιεὺς τῆς λίμνης τῆς Τιβεριάδος, δὲν εἶχεν ὡς ἐφοδία του τὰ ἐπιστημονικὰ μέσα τῆς ἐρεῦνης, ἀλλὰ διέθετε μόνον τὰ σχετικὰ μετὰ τὸ πλοῖον και τὰ δίκτυα και τὸ συγκρότημα τὸ ἀλιευτικόν. Ἐν τούτοις ὁ ἀπλοϊκὸς ἐκεῖνος ἀλιεὺς ἦτο ἀνθρώπος μετὰ ἀνώτερα ἐνδιαφέροντα και εὔρισκε τὸν καιρὸν—διότι εἶχε τὸ ἐνδιαφέρον—νὰ ἀσχολῆται μετὰ κάτι τὸ πνευματικόν, και ἀνεζήτη μετὰ πόθον πολὺν τὸν Σωτῆρα και τὴν σωτηρίαν.

Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν δὲ ὅτι, κατὰ τὴν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔζη ὁ Ἄνδρέας, αἱ λεγόμεναι «Μεσσιανικαὶ ἰδέαι», τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ εἶχον παραποιηθῆ. Διότι τὴν προφητικὴν ἀποκάλυψιν περὶ τοῦ Μεσσίου, τὸν ὁποῖον θὰ ἔσταλλεν ὁ Θεὸς ὡς Σωτῆρα τοῦ κόσμου ἐκ τῆς ἀμαρτίας, τὴν εἶχον διαστρέφει ὠρισμένοι κοσμικόφρονες ἀντιλήψεις, καὶ οἱ πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἀνέμενον ἓνα Μεσσίαν—ἐλευθερωτὴν ἐκ τοῦ Ρωμαϊκοῦ ζυγοῦ καὶ μόνον. Ἐν τούτοις, ὑπῆρχε μία μερίς, ἡ ὁποία διέσωζε τὸ ὀρθὸν φρόνημα περὶ τοῦ Μεσσίου. Εἰς τὴν ομάδα αὐτὴν ἀνήκον ἐκλεκταὶ προσωπικότητες, ἡ Παναγία Παρθένος, ὁ Πρόδρομος Ἰωάννης, ὁ δίκαιος Συμεών, ἡ προφῆτις Ἄννα καὶ ἄλλα τινὰ ἐκλεκτὰ πρόσωπα· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ Ἄνδρέας, εἰς τὸ περιβάλλον τοῦ Τιμίου Προδρόμου, δεχόμενος τὴν ὀρθὴν ἀποψιν περὶ τοῦ Μεσσίου καὶ ἔχων ἀνεπτυγμένον τὸν πόθον καὶ τὴν προσδοκίαν τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου. Ἰδοὺ λοιπὸν ποῖαι προϋποθέσεις ὑπῆρχον εἰς τὸ «εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν», τὸ ὁποῖον μὲ τόσην χαρὰν διακηρύσσει ὁ Ἄνδρέας.

Καὶ εἶναι ἄξιον πολλῆς προσοχῆς, ὅτι ὁ ἀπλοῦς ἐκεῖνος βιοπαλαιστὴς δὲν ἐζοῦσε μόνον μέσα εἰς τὴν ρουτίνα τοῦ ἐπαγγέλματος, ἀλλὰ μπορούσε νὰ ἵπταται ὑπεράνω αὐτῆς καὶ νὰ ἀσχολῆται μὲ πνευματικὰ ἀναζητήσεις. Πόσον εἶναι διδακτικὸν τὸ παράδειγμα του δι' ὅλους τοὺς ἀγωνιστὰς τοῦ βίου, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ εὐρίσκουν τὴν διάθεσιν νὰ ἀσχολοῦνται καὶ μὲ κάτι πνευματικώτερον, τὸ ὁποῖον, ἐπὶ τέλους, θὰ τοὺς ξεκουράσῃ καὶ θὰ τοὺς τონώσῃ εἰς τὴν ζωὴν.

2. Ἄλλ' εἶναι ἀξιοπρόσεκτον ἐπίσης, ὅτι ὁ Ἄνδρέας δὲν ἀνεζήτη ἀπλῶς κάτι τὸ ἀφηρημένον καὶ ἀσαφές, ἀλλὰ ἀνεζήτη καὶ εὑρε τὸν Μεσσίαν. «Εὐρήκαμεν», λέγει, «τὸν Μεσσίαν». Αὐτὴ ἡ ἔμφασις, αὐτὸς ὁ κατηγορηματικὸς τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον ἐκφράζεται, φανερώνει ὅτι ὁ Ἄνδρέας ἦτο κατατοπισμένος εἰς τὸ ὀρθὸν θρησκευτικὸν φρόνημα. Ἐπεδίωκεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ κατέχη ὡς γνήσιος Ἰουδαῖος. Δὲν εἶχε συγκεχυμένην ἰδέαν περὶ τοῦ Θεοῦ, οὐδὲ ἀνέμενον ἀπλῶς μίαν ἀνωτέραν ἠθικοκοινωνικὴν κατάστασιν, ἀλλὰ ἐπερίμενε τὸν Μεσσίαν. Ἐγνώριζε δηλαδὴ συγκεκριμένως τὴν διδασκαλίαν τῶν Γραφῶν. Ἐγνώριζε ποῖον Σωτῆρα ὑπέσχετο ὁ Θεὸς εἰς τὴν ἀνθρωπότητα· καί, διὰ νὰ χρησιμοποιήσωμεν σχετικὴν ἔκφρασιν, τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη ἄλλος ἀπόστολος, ὁ Φίλιππος, τὸ νόημα τῆς διακηρύξεως τοῦ Ἀνδρέου ἦτο, ὅτι «ὁ ν ἔ γ ρ α ψ ε Μ ω ὕ σ ῆ ς ἐ ν τ ῶ ν ὄ μ ω καὶ οἱ προφῆται, εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν... τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ». Ἔτσι ἐξεφράσθη

ἐκτενέστερον ὁ Φίλιππος. Ἄλλ' αὐτὸ εἶναι ἀκριβῶς τὸ νόημα καὶ τῆς συνοπτικωτέρας διατυπώσεως τοῦ Ἄνδρέου «εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν». Εὐρήκαμεν Ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον οἱ προσφῆται προανήγγειλαν. Ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ὁ Μωϋσῆς προσεκήρυξεν. Ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπανειλημμένως διεβεβαίωσε διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι θὰ στείλῃ ὡς Σωτῆρα εἰς τὸν κόσμον. Αὐτὴ ἡ ἐνημερότης τοῦ Ἄνδρέου, αὐτὴ ἡ σαφὴς καὶ πλήρης θρησκευτικὴ του καταπόπισις εἶναι γεγονόςδ ἀξιοπρόσεκτον. Διότι ἔχομεν ἐνώπιόν μας ἄνθρωπον ἀπλοϊκόν, ἄνθρωπον βιοπαλαιστήν, ὁ ὁποῖος παρουσιάζεται ὄχι ἀπλῶς μὲ πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα, ἀλλὰ καὶ μὲ πλήρη γνώσιν περὶ τῶν ἀληθειῶν, τὰς ὁποίας αἱ Γραφαὶ ἐδίδαξαν, καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐνῶ συμβαίνει πολλάκις νὰ ὑπάρχουν, ὄχι ἀπλοϊκοὶ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ μορφωμένοι, οἱ ὁποῖοι ἢ δὲν ἔχουν καθόλου πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα, ἢ, καὶ ἂν ἔχουν, ἀρκοῦνται εἰς τὸ ὅτι πιστεύουν ἀπλῶς εἰς κάποιον ἀνώτερον ὄν, χωρὶς νὰ εἶναι σαφῶς προσανατολισμένοι πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν καὶ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὴν διδασκαλίαν Του. Ἄλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν οἱ πάντες ὅτι «οὐκ ἔστιν ἐν ἕλλη οὐδ ἐν ἰήσω τηρία» (Πράξ. δ'. 12), ὅπως ἔλεγεν ὁ ἀπόστολος Πέτρος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἄνδρέου. Καὶ εἶναι ματαία ἡ πίστις καὶ ἀναξία τοῦ ὀνόματος ἢ θρησκευτικότης τοῦ ἀνθρώπου ἐκεῖνου, ὁ ὁποῖος κατὰ ἓνα ἀσαφῆ τρόπον ἔχει μίαν ἀόριστον πίστιν εἰς ἓνα ἀνώτερον ὄν, χωρὶς νὰ πιστεύῃ συγκεκριμένως εἰς τὸν Χριστὸν ὡς Θεὸν καὶ Σωτῆρα, ὁ ὁποῖος ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον· χωρὶς ἀνεπιφύλακτον πίστιν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Κυρίου, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ὑποκλίνονται οἱ αἰῶνες καὶ αἱ γενεαί, τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ἀποκαλύψεως τῆς ἀληθείας, ὅσον καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ὄντως ἀνωτέρας ἠθικῆς διδασκαλίας, ἡ ὁποία ἐξιδανικεῖ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου.

3. Ἐάν, τέλος, προσέξωμεν ὁμοῦ καὶ τὰς δύο λέξεις τοῦ Ἄνδρέου «εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν», πρὸ πάντων δὲ ἂν ἦτο δυνατόν νὰ τὸν φαντασθῶμεν μὲ ἕλην τὴν ἔμφρασιν τῆς χαρᾶς, ὅταν ἔλεγε τὰς λέξεις αὐτάς, θὰ διεπιστώναμεν, ὅτι εἶναι ἀκριβῶς ὁ ἄνθρωπος ὁ ἱκανοποιημένος ἐκ τῆς συναντήσεως μετὰ τοῦ Κυρίου καὶ ἐκ τῆς στενωτέρας ἐπαφῆς μετ' Αὐτοῦ. Δὲν εὔρεν ἀπλῶς κάτι τὸ ὁποῖον ἐποθοῦσεν, ἢ ἔστω ἐκεῖνο τὸ συγκεκριμένον Θεῖον Πρόσωπον, πρὸς τὸ ὁποῖον ἦτο σαφῶς προσανατολισμένος. Ἄλλὰ εὔρε τὸ Πρόσωπον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τοῦ ἐγέμιζε τὴν καρδίαν μὲ χαρὰν καὶ τὸν ἱκανοποιούσε πλήρως. Καὶ πράγματι αὐτὸ συμβαίνει μὲ ὅλους ὅσοι γνωρίζουν τὸν Σωτῆρα Χριστὸν. Ὅποιος

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 195/22 Σεπτεμβρίου 1959 Φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, Τεύχος Α', ἐδημοσιεύθη τὸ Β. Διάταγμα ἀπερὶ ἐνάρξεως καὶ λήξεως τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ, σχολικοῦ καὶ διδακτικοῦ ἔτους, τοῦ τρόπου καὶ χρόνου τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων, ἐγγραφῶν, φοιτήσεως, προαγωγικῶν καὶ ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης, τῶν Ἀνωτέρων Ἐκκλησιαστικῶν Φροντιστηρίων καὶ τῶν ἐξαταξίων Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν).

Κατὰ τὸ ἐν λόγῳ διάταγμα αἱ εἰσιτήριοι ἐξετάσεις εἰς τὴν Ἀνωτέραν Ἐκκλ. Σχολὴν Θεσσ/νίκης ἐνεργοῦνται ἀπὸ 15 μέχρι 20 Σεπτεμβρίου, αἱ αἰτήσεις δὲ συμμετοχῆς εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις καὶ ἡ ὑποβολὴ τῶν δικαιολογητικῶν δεόν νὰ γίνηται μέχρι 13 Σεπτεμβρίου.

δηλαδή παίρνει τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὸ μελετᾷ ἐκτενωῶς ὅποιος ἰδίως τὸ θέτει εἰς ἐφαρμογὴν εἰς τὴν ζωὴν του· ὅποιος ἔχει προσωπικὴν (καὶ δὴ μυστηριακὴν) ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θὰ δοκιμάσῃ μίαν ἰδιαίτεραν ἐσωτερικὴν χαρὰν, καὶ θὰ ὁμολογῇ ὅτι δὲν ὑπάρχει πουθενά ἄλλοῦ τὸ πλήρωμα τῆς χαρᾶς, παρὰ μόνον κοντὰ εἰς τὸν Χριστόν. Ἡ ἐν Χριστῷ λύτρωσις καὶ σωτηρία σημαίνει λύτρωσιν ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὰς ἀμαρτίας καὶ ἀπὸ τὰ «ὄψωνια» τῆς ἀμαρτίας. Καί, ἐν μέσῳ τῶν δυσκολιῶν τῆς ζωῆς, ὁ Χριστὸς παρέχει θετικὴν βοήθειαν εἰς τὸν πρὸς Αὐτὸν ἀφωσιωμένον ἄνθρωπον. Ὁ χριστιανὸς ὁ ἀκολουθῶν τὴν διδασκαλίαν καὶ τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ ἔχει φῶς καὶ γνωρίζει ποῦ βαδίζει. Ἔχει ἐλπίδα καὶ στήριγμα εἰς τὴν ζωὴν του. Ἔχει τὰς ικανοποιητικωτέρας ἀπαντήσεις εἰς ζητήματα κοσμοθεωρίας. Ἔχει εἰρήνην καὶ ἀσφάλειαν. Ἔχει, ἐν ἐνὶ λόγῳ, τὸ πλήρωμα τῆς χαρᾶς. Καὶ μετὰ τὴν πραγματικότητα καὶ τὴν κατανόησιν αὐτῆν διακηρύττει, ὅτι εὐρῆκε τὴν εὐτυχίαν κοντὰ εἰς τὸν Χριστόν· καὶ μαζὶ μετὸν Ἀνδρέαν ἐπαναλαμβάνει καὶ ἀναφωνεῖ «εὐρήκα μεν τὸν Μεσσίαν».

Καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοί, οἱ φέροντες τὸ χριστιανικὸν ὄνομα, ἄρα γε «εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν»; Ἔχομεν πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα ὅπως ὁ Ἀνδρέας, καὶ ἔχομεν προσανατολισθῆ πρὸς τὴν χριστιανικὴν πίστιν ὅπως ἐκεῖνος; Ἄν τοῦτο συμβαίη, εἴμεθα εὐτυχεῖς. Ἄν εἰς κάτι ὑστερῶμεν, ὡς φροντίσωμεν νὰ μιμηθῶμεν τὸν ζῆλον καὶ τὴν διάθεσιν καὶ τὰ φρονήματα τοῦ Ἀνδρέου. Ἐάν σήμερον ἐκεῖνος μᾶς ἐρωτοῦσεν «εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν»; θὰ ἐγινόμεθα ἀσφαλῶς πολὺ σκεπτικοί. Ἄλλ' εἴθε νὰ τοῦ ἀπαντήσωμεν κάποτε, πλήρεις χαρῆς καὶ ικανοποιήσεως, μετὰ τὰς ἰδίας του λέξεις· ναί, ὄντως· «εὐρήκα μεν τὸν Μεσσίαν».

Ἀρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑΣ

Υποβλητέα δικαιολογητικά: α) Απολυτήριο ή αποδεικτικόν έπταταξίου ή εξάταξίου Έκκλ. Σχολής ή Σχολείου Μέσης Έκπαιδύσεως ή άνεγνωρισμένου ως Ισοτίμου προς δημόσιον σχολείον μέσης Έκπαιδύσεως, παρέχον δικαίωμα συμμετοχής εις τας εισιτηρίους εξέτασεις τής Θεολογικής Σχολής με διαγωγήν «Κοσμιωτάτην». β) Πιστοποιητικόν Δήμου ή Κοινότητος εμφαίνον ότι ο ύποψήφιος έχει ηλικίαν ούχι κατωτέραν τών 23 και ούχι άνωτέραν τών 28 έτών και ότι είναι Χριστιανός Όρθόδοξος. γ) Σημείωμα τής οικείας Αστυνομικής αρχής ότι ύπεβλήθη αίτησις εκδόσεως πιστοποιητικού νομιμοφροσύνης. δ) Συμμαρτυρίαν πνευματικού και συστατικόν γράμμα του οικείου Μητροπολίτου. ε) Πιστοποιητικόν τής Α/θμίου Υγειονομικής Έπιτροπής τής έδρας τής Άνωτ. Έκκλησιαστικής Σχολής περί τής πλήρους υγείας και άρτιμελείας του κατά τας περι καθορισμού τών νόσων και σωματικών βλαβών, αίτινες άποτελοϋν κώλυμα διορισμού εις τας δημοσίας Έκπαιδευτικάς θέσεις, ισχυρούσας διατάξεις. στ) Πιστοποιητικόν του οικείου στρατολογικού γραφείου ότι εξέπληρωσε τας στρατιωτικάς του υποχρεώσεις ή νομίμως άπηλλάγη τούτων.

Η εισιτήριος εξέταση συνίσταται: Α') εις εξέταση τής Μουσικής Ικανότητος. Β') Εις γραπτήν εξέταση, ήτις συνίσταται εις τήν γραπτήν έρμηνείαν, ύπαγορευμένου άδιδάκτου άποσπάσματος αρχαίου χριστιανικού κειμένου ή πεζού συγγραφέως τής Άττικής διαλέκτου, εις γραπτήν έκθεση ιδεών, εις γραπτήν εξέταση εν τή 'Ιερψ Κατηχήσει, εις γραπτήν εξέταση εν τή 'Ιστορία του έλληνικού Έθνους, εις γραπτήν εξέταση εις τήν πρακτικήν αριθμητικήν και πρακτικήν γεωμετρίαν και εις γραπτήν εξέταση εις τήν Άνθρωπολογίαν και εις τήν Πειραματικήν Φυσικήν.

II. Αί εισιτήριος εξέτασεις τών Άνωτέρων Έκκλησιαστικών Φροντιστηρίων ένεργοϋνται καθ' έν χρόνον και αί εισιτήριος εξέτασεις εις τήν Άνωτ. Έκκλ. Σχολήν Θεολογικής.

Υποβλητέα δικαιολογητικά: α) Απολυτήριο ή αποδεικτικόν τούτου Γυμνασίου ή Μέσης Δημοσίας Έμπορικής Σχολής ή Διδασκαλείου Δημ. Έκπαιδύσεως με διαγωγήν «Κοσμιωτάτην» β) Πιστοποιητικόν Δήμου ή Κοινότητος εμφαίνον ότι ο ύποψήφιος έχει ηλικίαν ούχι κατωτέραν τών 22 έτών και ούχι άνωτέραν τών 30 έτών προκειμένου περι λαϊκών, ούχι δε άνωτέραν τών 40 έτών προκειμένου περι κληρικών και ότι είναι Χριστιανός Όρθόδοξος, προκειμένου περι λαϊκών. γ) Σημείωμα τής Αστυνομικής αρχής ότι ύπεβλήθη αίτησις δι' έκδοσιν πιστοποιητικού νομιμοφροσύνης. δ) Πιστοποιητικόν τής Α/θμίου Υγειονομικής Έπιτροπής περί πλήρους άρτιμελείας και υγείας του ύποψηφίου. ε) Πιστοποιητικόν του οικείου Στρατολογικού Γραφείου ότι ο ύποψήφιος εξέπληρωσε τας στρατιωτικάς αυτού υποχρεώσεις ή νομίμως άπηλλάγη τούτων. στ) Ο μὲν λαϊκός συμμαρτυρίαν πνευματικού και συστατικόν γράμμα του οικείου Αρχιερέως, ο δε εκκλησιαστικός δι' έφημεριακήν θέσιν ή ο διατελών Έφημέριος βεβαίωσιν του οικείου Μητροπολίτου περι τής έκλογής του εις Έφημέριου ή τής έφημεριακής του ιδιότητος.

Εξεταστέα μαθήματα: Αί εξέτασεις συνίστανται εις γραπτήν εξέταση α) εις τά Αρχαία Έλληνικά (Γραπτή έρμηνεία άδιδάκτου άποσπάσματος κειμένου πεζού συγγραφέως άττικής διαλέκτου ή τών πατέρων τής Έκκλησίας, β) εις τήν έκθεση ιδεών, και γ) εις τήν Έκκλησιαστικήν 'Ιστορίαν.

III. Αί εισιτήριος εις τας εξάταξιους Έκκλησιαστικάς Σχολάς ένεργοϋνται κατά τὸ άπό 10-15 Σεπτεμβρίου χρονικόν διάστημα. Αί αίτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται μέχρι τής 9ης Σεπτεμβρίου τὸ βραδύτερον.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά. α) Ένδεικτικόν προα-

γωγής εκ τής τετάρτης προς την πέμπτην τάξιν του Οκταταξίου Γυμνασίου ή δευτέρας τάξεως προς την τρίτην εξαταξίου, με διαγωγή ακομισιωτάτην». β) πιστοποιητικόν Δήμου ή Κοινότητος εμφαίνουν ότι ο υποψήφιος έχει ηλικίαν ουχί άνωτέραν των 17 ετών και ότι είναι Χριστιανός Ορθόδοξος. γ) Πιστοποιητικόν περι τής χρηστοθηείας και του προς Ιερατείαν ζήλου του υποψηφίου, υπογεγραμμένον υπό του Έφημερίου τής Ένορίας του και του Προέδρου τής Κοινότητος του, επικυρωμένον υπό του οικείου Μητροπολίτου. δ) Βαβαίωσιν του Σχολιάτρου τής έδρας τής Έκκλησιαστικής Σχολής ή του Ιατρού του μετέχοντος τής έφορίας τής Σχολής περι τής ύγειας και άρτιμελείας του υποψηφίου.

Έξ ετασ τε α μα θ ή μα τα: α) Γραπτή έκθεσις ιδεών, β) γραπτή έρμηνεία κειμένου Αρχαίων Έλληνικών εκ τής διδακτέας ύλης εις την Δ' τάξιν του 8/ξίου Γυμνασίου, γ) εις την λύσιν δύο εκ τεσσάρων προβλημάτων, λαμβανόμενον εκ τής διδακτέας εις την Δ' Τάξιν του Οκταταξίου Γυμνασίου και δ) εις τα Θρησκευτικά, εκ τής διδακτέας ύλης εις την Δ' τάξιν του Οκταταξίου Γυμνασίου.

Α Δ Δ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Παρακαλοϋνται οι άλληλογραφοϋντες μετά του «Έφημερίου» δια ζητήματα άφορώντα εις τας συντάξεις όπως, συν τοις άλλοις, αναγράφουν α) το έτος γεννήσεως, β) το έτος χειροτονίας και γ) την μισθολογικήν κατηγορίαν εις την όποιαν άνήκουν.

Διά την άπάντησιν εις τας έπιστολάς δεν απαιτείται ή άποστολή γραμματοσήμων ή χρημάτων.

Α ίδ ε σ. Έμμανουήλ Θραψανιωτάκην, Βαρβάρους Πεδιάδος. Ο λογαριασμός άπεστάλη την 13ην Οκτωβρίου εις την Κλινικήν «Τίμιος Σταυρός». Το ποσόν τούτου άνέρχεται εις 1593 δραχμάς. — **Α ίδ ε σ.** Α. Παπαθεού, Πρωσόν Ευρυτανίας. Έλησημονήσατε να μεις γράψατε το έτος τής γεννήσεώς σας. Θα αναμείνωμεν νέαν έπιστολήν σας. — **Α ίδ ε σ.** Έπαμεινώνδαν Παπαθεοδώρου, Κλεπά Νευπακτίας. Τα εκτός ύπηρεσίας έτη δεν είναι δυνατόν να θεωρηθούν συντάξιμα. Διότι ναί μεν εξέλιπον οι λόγοι, πλην όμως δεν είχετε έφημεριακήν ύπηρεσίαν. Προϋπηρεσίαν δημοδιδασκάλου δύνασθε να εξαγοράσητε, εφ' όσον όμως δεν έτύχετε συντάξεως παρά του δημοσίου. Έφ' όσον δεν έχετε συμπληρώσει το όριον τής ηλικίας σας, δύνασθε να παραμείνητε εν ύπηρεσία δια την συμπλήρωσιν 35 ετών καταβολών. — **Α ίδ ε σ.** Παπαλεξάνδροπον Θεόδ. Μοναστηράκιον Γορτυνίας. Δια να λάβετε ολοκληρον την σύνταξιν πρέπει να έχετε 35 ετών συμμετοχήν εις το TAKE. Τοϋτο εις την ιδικήν σας περίπτωσιν θα πραγματοποιηθή το έτος 1965, εκτός εάν εξαγοράσετε τα υπολειπόμενα 6 έτη, όποτε άμα τή εξαγορά, θα λάβετε πλήρη σύνταξιν άνερχομένην εις 1178 δραχμάς μηνιαίως. Έάν όμως δεν προβήτε εις εξαγοράν ή δεν αναμείνετε την συμπλήρωσιν 35 ετών εις το TAKE, τότε δικαίωμα συντάξεως θα αποκτήσετε το επόμενον έτος, όποτε συμπληρωται 35 έτη έφημεριακής ύπηρεσίας (όχι 35 ετών καταβολάς). Εις την τελευταίαν αυτήν περίπτωσιν ή σύνταξις σας, βάσει των ισχυόντων σημερινω δεδομένων, θα είναι περι τας 905 δραχμάς μηνιαίως. Έφ' άπαξ θα λάβετε περι τας 14.500 δραχμάς. — **Α ίδ ε σ.** Γ. Παρόσοφαν, Κοκκιάριον Σάμου. Σας άπαντώμεν δι' έπιστολής. — **Α ίδ ε σ.** Σωκράτην Παπαδογιωργάκην, Έφημ. Νογίου Κισάμου Κρήτης. Τα ζητούμενα τεύχη του Έφημερίου άποστέλλονται ταχυδρομικώς. Η διεύθυνσις σας διωρθώθη.

Περὶ τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Β/10 Γ.Ε.Σ. δὲν ἔχομεν νέαν πληροφορίαν. Ἐπομένως πρέπει νὰ ἰσχύη. — Αἰδεσ. Σταύρον Ριστάνην, Κεφαλόβρυσον Πωγωνίου. Δὲν κατέστη δυστυχῶς δυνατὴ ἡ ἐγκρίσις τοῦ λογαριασμοῦ παρ' ὅλον ὅτι περὶ τούτου ἐνδιεφέρθη προσωπικῶς καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης σας, ὡς ἐπληροφορήθημεν παρὰ τοῦ TAKE. — Αἰδεσ. Ἀχιλλέα σας, ὡς ἐπληροφορήθημεν παρὰ τοῦ TAKE. — Αἰδεσ. Ἄνδρέου, Μιγαλίτσιον. Ἡ αἴτησίς σας δὲν συνεζήτηθη εἰσέτι ἀπὸ τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ TAKE. Εἰς τὰς προικοδοτήσεις τηρεῖται σειρά προτεραιότητος, μέχρι τοῦδε δὲ ἐπροικοδοτήθησαν αἱ ὑπανδρευθεῖσαι μετρί τοῦ Μαρτίου 1959 θυγατέρες ἀπόρων ἐφημερίων τῆς ὑπαίθρου. Φοβούμεθα ὅμως ὅτι τελικῶς δὲν θὰ ἐγκριθῇ ἡ αἴτησίς σας, δεδομένου ὅτι εἰς τὴν ἰδικήν σας περίπτωσιν δὲν συντρέχει ὁ ὅρος τὸν ὁποῖον ἀπαιτεῖ τὸ Συμβούλιον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., ἡ ὑπηρεσία δηλ. τοῦ Ἐφημερίου εἰς χωρίον ἔχον πληθυσμὸν κάτω τῶν 600 κατοίκων. — Αἰδεσ. Ἐμμανουήλ Ἀλεξόκλην, Ἄνω Ἀσίτες κατοίκων. — Αἰδεσ. Σὰς ἀπνητήσαμεν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 17-18- τεύχος τοῦ Ἐφημερίου» ὡς ἐξῆς: «Ἐξερχόμενος τῆς ἐνεργουῦς ὑπηρεσίας θὰ λάβετε σύνταξιν περὶ τὰς 903 δραχμὰς μηνιαίας, ἐφ' ἅπαξ δὲ βοήθημα περὶ τὰς 14.500 δραχμὰς. Ἐφ' ὅσον θέλετε νὰ συνταξιοδοτηθῆτε δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπικαλεσθῆτε λόγους ὑγείας, ἀλλὰ τὴν παλυετήθητε δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπικαλεσθῆτε λόγους ὑγείας, θὰ υποβληθῆτε εἰς διαπαισῆσιν ὑπηρεσίαν. Ἐὰν ἐπικαλεσθῆτε λόγους ὑγείας, θὰ ἀποβληθῆτε εἰς διαπαισῆσιν καὶ θὰ παρέλθῃ χρόνος πολὺς διὰ νὰ τακτοποιηθῆτε συνταξιοδοτικῶς. Ἐὰν συμπληρώσητε τὸ 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας σας, τὸ 1965, θὰ ἔχετε ἐπὶ πλέον τῶν σημερινῶν 6 περίπου ἔτη ὑπηρεσίας, τὰ ὁποῖα θὰ βελτιώσουν τὴν σύνταξιν σας καὶ τὸ ἐφ' ἅπαξ, πόσον ὅμως θὰ εἶναι τότε τὸ ποσὸν δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ καθορίσωμεν ἀπὸ τοῦδε». — Αἰδεσ. Παναγιώτην Μπούτην, Κορώνην Μεσσηνίας. Γράφατέ μας τὸ ἔτος τῆς γεννησεῶς σας. — Αἰδεσ. Γεώργιον Πεχλιβανίδην, Φλώριναν. Προικοδοτοῦνται αἱ θυγατέρες ἀπόρων Ἐφημερίων τῆς ὑπαίθρου κατὰ σειράν προτεραιότητος. Μέχρι τοῦδε ἔχουν προικοδοτηθῆ αἱ ὑπανδρευθεῖσαι μετρί τοῦ Μαρτίου 1959. Ἀπαιτοῦνται τὰ ἐξῆς δικαιολογητικά: 1) Αἴτησις. 2) Ληξιαρχικὴ πράξις τελέσεως γάμου. 3) Βεβαίωσις τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου περὶ τῆς ἀπορίας τοῦ Ἐφημερίου καὶ περὶ τοῦ ἐναρέτου καὶ τῆς χρηστοθετίας τῆς ὑπανδρευθεῖσας θυγατρὸς τοῦ ἐφημερίου. 4) Πιστοποιητικὸν τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἐμφαίνηται πόσας ἐνορίας ἔχει ἡ κοινότης καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀρχιμ. Γεωργίου Χ. Δελέγκα, Ἡ ἀχιλλεῖος πτέρνα τοῦ ἱερέως. — Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀξιοσημεῖα γεγονότα. — Χ., Ἀδελφικὰ Γράμματα. — Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὑψηλοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ψυχολογίαν τοῦ «Κύριε ἐλέησον» (Λειτουργικὰ θέματα). — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Λεμῶνα» τοῦ Ἰωάννου Μόσχου, (Μετάφρασις Θεοδόση Σπεράντσα). — Βασ. Ἡλιάδη, Ὁ ἱεράρχης Μελενίκου Κωνσταντίνος Ἀσημάδης, ποὺ ἐβασανίσθη καὶ κατεκρεουργήθη ἀγρίως. — Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, Ὁμιλία στοὺς Μακκαβαίους (Μετάφρασις Ἀνθίμου Θεολογίτη). Πατερικὰ μαρμαρυγαὶ (Ἀπόδοσις Ἀκύλα). — Αρχιμ. Νικοδήμου Βαλληνδρά, Ἐορτοδρόμιον. Εἰδήσεις. Ἀλληλογραφία.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰαοῦ 1. Τηλ. 70734.